

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 1, Sayı 12, Ocak 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Buket Başaran Akkaya, Emine Kamçı, Emine Ortakaya, Selvet Bayraktar Tokat, Sultan Çamur Karataş, Şule Sepin İçli

Seslendirenler: Beyza Dönmez, Filiz ARICIOĞLU, Gizem Alvan, Kader AY, Müge TÜZÜN GERÇEK, Sultan Çamur Karataş, Yayla BOZTAŞ, Zeynep Kılıç.

Montaj: Ali Cengiz, Yılmaz Arslan.

Düzeltenler: Ayşen Doğruer, Buket Başaran Akkaya, Sultan Çamur Karataş.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://umudunkadinlari.pinecast.co>

Spotify: Umutcast

Apple: Umutcast

<https://open.spotify.com/show/4dXloiKbJfotbfwzCViJkv?si=AtOlAazdzS3Os2LztQjdwA>

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 05323604831](#)

[Sultan Çamur Karataş: 05065140294](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

2023 yılının ilk ayından hepimize merhaba. Bu yılın güzellikler ve yeni umutlar getirmesi dileğiyle yazılarımızın içeriğinde neler olduğuna şöyle bir bakalım.

6 yaşında küçücük bir kızın evlendirilmesi olayı hepimizi derinden sarsmıştı. Sultan Çamur Karataş, bu olayı gündemde tutmaya kararlı. “Türkiye’de Altı Yaşında Bir Çocuk Evlendirildi!” diyor.

Çocuk haklarını sürekli gündeme getiriyoruz. Peki sığınma evlerinde anneleriyle birlikte kalan çocuklar, mahkemede ifadeleri alınan çocuklar, neler neler yaşıyorlar.

Şule Sepin İçli katıldığı 25. Kadın Sığınakları Kurultayı’nda bir fırsat yakalamış, Avukat Sermin Cansu Demir’in yaptığı sunumu kaydetmiş ve bizlerle paylaşmış. “Hak mı Hukuk mu Lütuf mu” köşemizde yer alan konu başlığı ise “Türkiye’de Erkek Şiddetinin ve Erkek Şiddetiyle Mücadele Mekanizmalarının Çocuk Haklarına Etkisine İlişkin Bir Rapor.”

Geldik Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Kadının Güncesi’ köşemize. Uğradığı cinsel tacizi mahkemeye vermesinin yanında, olayı sosyal medyaya taşıma cesareti gösteren mücadelecı kadının öyküsünü, Bakanlığın yayımladığı kadına yönelik şiddet suçlarıyla ilgili şekilci genelgenin ayrıntılarını bulacaksınız.

Bütün sayılarımızda olduğu gibi yine yeni yazarlarımız var. Ece Soyer Demir, SMA hastalığını, oğluyla birlikte deneyimlediği bilgilerle toparlamış bizler için ‘SMA Hastalığı’ yazısında.

“Çocukları anneler yetiştirir, annelik kutsaldır.” gibi önyargı içeren klişelerimiz vardır ya, işte Selvet Bayraktar Tokat, “Annelik Gerçekten Kutsal mı?” yazısında, yaşanmış bir örnek olayı anlatarak kırmış bu önyargıları.

Menekşe Koçak ‘Duygularımızı İfade Edebiliyor muyuz?’ köşemizde akran zorbalığı konusunu ele almış ve güncel olaylardan örnekler paylaşmış ‘Hikâye (Story) Paylaşmak’ yazısında.

Sultan Çamur Karataş, ‘Çoğalalım Çoğaltalım’ köşemizde, koruyucu aile ve evlat edinme konusunu işlemiş ve konuk etmiş dergimize Koruyucu Aile ve Evlat Edinme Dernek Başkanı Ülkü Aydeniz’i. Koruyucu aile olmak ya da evlat edinmek isteyenlere duyurulur.

Aynur Yurtseven’in yazdığı ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde bu kez de Türkiye’den mücadelecı bir kadın var. Fatma Aliye’yi biliyoruz da, onun kız kardeşı Emine Semiye’yi tanıyor muyuz peki? Merak edenler için ‘Bu Mücadele Hep Sürsün’ yazısı işte burada.

‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde, Selvet Bayraktar Tokat, yine umut veren araştırma bulgularını ve hepimiz için önemli olan ilişkilerin bitiş nedenleriyle ilgili araştırma haberlerini derlemiş bizler için.

‘Arı Kovanı’ köşemizde, Şule Sepin İçli, Psikolojik Danışman Zuhal Karın ile söyleşmiş. Zuhal Karın’ın mesleki sürecinin ayrıntılarını merak edenler, hemen bu köşemize gidebilirler.

Ebru Bozcuk, yörük kadınlarının hepimize örnek olacak direnişini anlatmış ve umutlandırmış bizi ‘Sessiz Bir Kadın Direnişi’ yazısıyla.

Yayla Boztaş, yine farklı ve ilginç bir gözlemiyle buluşturuyor bizi. Müzikle uğraşanların içlerindeki sesi duyuruyor bize, ‘Müzik Satamayan Adam’ yazısında.

İkinci yeni yazarımız Aysu Karaoğlu. Asperger Sendromu adını duymuş olabiliriz. Ayrıntıları hakkında bilgilenmek istiyorsak, deneyim paylaşımıyla daha kolay öğrenebileceğimiz, ‘Bir Annenin Gözünden Asperger Sendromuna Bakış’ yazısı bizleri bekliyor.

Emine Kamçı, birdenbire kendini bulduğu bir tiyatro izleme deneyimini paylaşıyor bizimle ‘Anlamlı Bir Etkinlik’ yazısında.

Rahime Söylemez Çetin ‘Deneyimlediklerim’ köşemizde, becerisini ve yeteneğini ortaya koymuş, ırmık helvası ve pişi yapmayı tarif etmiş ‘İrmik Helvasını nasıl yapıyorum’ yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat, ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde, güzel ve okunası bir kitabı tanıtmanın yanında, yaratıcı kadınların sanatsal çalışmalarını araştırıp bulmuş. Kadınların sanat çalışmaları umut versin insanlara.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde Şebnem Karakuş’tan bir öykü var. Şükretmeyi farklı anlamlarda kullanıyoruz. Bakalım ‘Şükür’ öyküsünde nasıl anlatmış şükretme konusunu?

‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde, Jale Tunç’un yazdığı ‘Kanatlanıp Kuş Olsam’ adlı duygulu bir şiir var.

Bu ay bizden bu kadar. ‘Umut Şarkıları’ köşemizle, Yalın’ın ‘Yarın Bir Bakmışsın’ şarkısıyla size veda edelim artık.

TÜRKİYE’DE 6 YAŞINDA BİR ÇOCUK EVLENDİRİLDİ!

YAZAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

Merhaba Umudun Kadınları dinleyicileri.

Öncelikle sizden ve kendimden özür diliyorum. ‘Çocuk’ sözcüğü ile ‘evlilik’ sözcüğünü aynı cümle içinde yan yana kullanmış olmaktan utanç duyuyorum.

Üzgünüm, bu başlık gerçek. Gerçek olduğunu mahkeme dosyasına girmiş ses kayıtlarından, hastane ve karakol belgelerinden öğrendik. Keşke hiçbir çocuk evlilik görüntüsü altında, sistematik istismarla, cinsel, fiziksel duygusal ve sosyal şiddetle karşılaşmamış olsaydı ben de bu yazıyı yazmasaydım.

Neredeyse her gün çocuğa istismar haberleriyle sarsılıyoruz.

Bu konunun ne çok boyutu olduğunu anlatmak için özetleme yapmalıyım. Benim bir sayfada yazdığım özetin bir insanın bütün hayatını mahvettiği bilinciyle yazıyorum.

Bu yazının konusu olan çocuğa, bir tarikatın ileri gelenlerinden olan babası 6 yaşındayken imam nikâhı kıydı. Bu nikâha iki erkek şahit oldu. Böylece 29 yaşındaki bir tarikat üyesi, yıllarca sistematik ‘tecavüz etme hakkı’ kazandı! Çocuk yıllarca şiddetin her türüne maruz bırakıldı. Annesi bu suça ortak oldu. Diğer tarikat üyeleri bu suça tanık oldu. 10 yaşındayken cemaatin Kur'an kursunda hocasına evli olduğunu söyledi, hoca üzülmeyle yetindi. 13 yaşında nişan, 14 yaşında düğün yapıldı. 14 yaşındayken hamilelik şüphesiyle annesiyle birlikte hastaneye gittiğinde doktorun dikkati sayesinde çocuk olduğu fark edilip durum polise bildirildi ve soruşturma açıldı. İlçe Emniyet Müdürlüğü’nün Çocuk Büro Amirliği’nde ifade verdi. Ailesi çocuğun kendi isteğiyle evlendiğini, nüfus kaydında 14

yaşında görünmesine rağmen aslında 17 yaşında olduğunu ve şikâyetçi olmadığını söyledi ve çocuk konuşturulmadığı halde bu ifade çocuğa imzalatıldı. Kemik yaşı tespiti için gönderildiği devlet hastanesinde çocuk yerine, yetişkin bir kadın kemik testine girdi ve 21 yaşında olduğu raporu verildi. Bu raporu dikkate alan savcılık istismarcı hakkında takipsizlik kararı vererek soruşturmayı kapattı. Sonrasında yaş büyütme davası açılıp mahkemede yaşı büyütüldü. Bütün bunlar yaşanırken 12 yıl eğitimin zorunlu olduğu ülkede Milli Eğitim Bakanlığı çocuğun neden okula gitmediğini araştırmadı.

Böylece devletin pek çok kurumu bu suça ortak oldu.

Dinlediği bir radyo programında çocuk evliliğinin suç olduğunu öğrendi ve evden kaçmaya çalıştı. Ancak babası yakaladı ve şiddet uyguladı, eve hapsetti. 17 yaşında hamile kaldı ve resmi nikâh kıyıldı. Ailesi oğlunu elinden aldığı için göremedi. Telefonda yaptığı araştırmalar sonucu bir kadın ile tanıştı. Ona yaşadıklarını anlattı. Onun “delilleri topla devlete sığın” önerisiyle beş ses kaydını aldı. Delilleri topladı. Annesini arayıp, oğlunu çok özlediğini, bir gece kalmasını istediğini söyledi. Oğlunu alıp adliyeye gitti ve yaşadıklarını anlattı. Oğluyla birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı bir sığınmaevine gönderildi. Daha sonra başka bir sığınmaevine sevk edildi, tedavi olmaya başladı. Oğlunu kreşe gönderip işe girdi. Okula başladı. Eşinden boşandı. Ailesi kaldığı kentte bulup, eve götürmeye çalıştı ancak ikna edemedi.

Anne babasından ve eşinden, hayatını ve eğitim hakkını elinden aldıkları için, adaletin yerini bulması için, yaşadıklarının bedelini ödemeleri için şikâyetçi oldu. Bu şikâyet üzerine savcı hem babası hem de evlendirildiği zanlı hakkında tutuklama talep etti. Sulh Ceza Mahkemesi şüphelileri serbest bıraktı. Savcının bu karara itirazı reddedildi.

2020 yılından bugüne kadar bu ifade dosyada durdu. Devlet, ‘Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne ve özellikle kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi ve çocuk istismarının önüne geçilmesi amacıyla geliştirilmiş olan 'Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne taraf olup yükümlülük altına girmiş olduğu halde, 2 yıldır bir dava açılmadı. Kamuoyunun bu konudan bilgisi olmadı.

Cesur bir gazeteci bu dosyayı haber yaptı. Sevgili gazeteci biliyorum “görevimi yaptım” diyeceksin. Ancak bu kadar görevini yapmamış, “küçüğün rızası var” demiş, “kurbanın o saatte orada ne işi vardı” demiş, “tecavüz mağduru kadın hamile kalırsa, çocuğun ne suçu var, anası ölsün” demiş, “bir kereden bir şey olmaz” demiş bunca görevli varken, tehditleri göze alarak görevini yapma cesareti göstermiş olman her türlü teşekkürü ve saygıyı hak ediyor.

Senin sayende bu konu duyuldu ve kamuoyu baskısıyla dava açıldı.

Anne baba ve kocanın hâkim karşısına çıkacağı ilk duruşma, 22 Mayıs 2023'ten, 30 Ocak 2023'e alındı.

Anne baba ve koca tutuksuz yargılanırken yakalama kararı çıkarıldı.

Aile Bakanı “kadına şiddet, çocuk istismarı, siyasetin konusu değildir. İnsani ve maalesef her zeminde karşılaşılabilecek meselelerdir” dedikten sonra kamuoyu baskısına dayanamayarak “çocuğun nitelikli cinsel istismarı iddiasıyla açılan davaya müdahil olunmuştur. Bakanlığımızca süreç yakından takip edilerek, bundan önce olduğu gibi ilerleyen dönemde de mağdura her türlü hukuksal destek verilecektir” noktasına geldi.

Diyanet İşleri Başkanlığı açıklama yaptı, rüşt yaşının kaç olduğunu belirtmese de, **“İslam’a göre, bireylerin hem fiziksel hem de ruhsal olgunluğa erişmeden, aile kurmanın anlam ve sorumluluğunu idrak edecek rüşt yaşına gelmeden evlendirilmeleri söz konusu olamaz”** dedi.

TBMM Genel Kurulunda ‘her türlü çocuk istismarının önlenmesine ilişkin araştırma komisyonu’ kurulması, kabul edildi.

Bu çocuk şimdi 24 yaşında bir kadın oldu.

Devletiyle, toplumuyla, tarikatıyla, ailesiyle, bir araya gelmiş bu büyük suç şebekesine karşı durmak cesaretini gösteren ve yaşadıklarının hesabını sormayı göze alan, güç karşısında yılmayan, cesur, kahraman kadın! Saf kötülük altında yaşarken bile umudunu büyüten, hayranlık duyduğum kadın! Eminim bütün bunlardan sonra bile inatla tutunduğun onurlu yaşamın, insan haklarını kullanabildiğin bir yaşam olacak. Senin heykelini yapıp adını ‘cesaret’ koysak kim bilir zulüm altında yaşayan kaç çocuğun, kaç kadının, kaç insanın kurtuluşuna esin kaynağı olursun. Seninle gurur duyuyorum.

8 Ocak 2022

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU

TÜRKİYE’DE ERKEK ŞİDDETİNİN VE ERKEK ŞİDDETİYLE MÜCADELE MEKANİZMALARININ ÇOCUK HAKLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN BİR RAPOR

KONUK: Avukat Sermin Cansu DEMİR

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

Çok heyecanlı ve mutluyum bugün burada olduğum için. Çocuk haklarıyla ilgili bir ifade alanı açıldığı için teşekkürlerimi sunuyorum. Mor Çatı'yla Türkiye'de erkek şiddetinin ve erkek şiddetiyle mücadele mekanizmalarının çocuk haklarına etkisine ilişkin bir rapor hazırladık. Bu raporu size aktarmaya çalışacağım. Raporun yazılış sürecinin tarihsel bir önemi var. Çünkü 2012 yılında, Türkiye hakkında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi sonuç gözlemlerini açıkladı ve bu sonuç gözlemlerinde de özellikle Türkiye'nin kadına yönelik şiddetle nasıl mücadele edeceği, bunun çocuklar üzerindeki etkilerinin nasıl giderileceğiyle ilgili hesap vermesini istedi. Bu süreçten kaygı duyduğunu iletti. Bizim raporu yazdığımız tarihlerde de Türkiye komiteye kendi periyodik raporunu sunmuştu. Sayfalarca yazılan o raporda, tahmin edeceğiniz gibi Çocuk İzlem merkezleri, Adli Görüşme Odaları, 6284 Sayılı Kanun, eğitim verdikleri hâkim sayısı gibi ifadeler vardı. Mor Çatı'yla hazırladığımız raporda, gerçekten Türkiye'de çocukların gerek sığınaklarda gerekse erkek şiddetiyle mücadelenin herhangi bir alanında ne yaşadığını bir gölge, yani alternatif raporla ortaya koymaya çalıştık. Bunu yaparken de gösterge temelli bir izleme yöntemi benimsedik. İnsan hakları standartlarını ortaya döktük ve belli göstergeler ortaya çıkardık. Yaklaşık 25 uzmanın katıldığı odak grup çalışmaları yaptık. İlgili bakanlıklara sayısız bilgi edinme başvurusunda bulunduk. İstatistikleri derledik. Mor Çatı'ya başvuran çocuklu kadınların deneyimlerini esas aldık. İlgili strateji belgeleri ve hukuki metinleri derleyerek şu sorulara cevap bulmaya çalıştık: Çocuklar bu ülkede erkek şiddetinden nasıl etkileniyor? Yasalar çocukları erkek şiddeti karşısında acaba koruyor mu? Uygulamada ne gibi problemler var?

Bu verilerin tümünden ortaya çıkan şu oldu: Çocukların maruz kaldığı şiddet, anne karnında başlıyor. Gebe kadınların gerek sağlık hizmetlerine erişimlerinin kısıtlanması gerekse ağır fiziksel saldırıya maruz kalmaları, yetersiz beslenmeleri zaten gebelikle ilgili riskli durumları doğururken, aynı zamanda genetik sorunların tespit edilmesi, gebelik sürecinin olumsuz bir şekilde yürütülmesine neden olabiliyor. Çocuğun doğumuyla başlayan bu süreçte, çocukların çeşitli rollere girdiklerini anladık bu araştırmayla. Bu rollerin başında, maruz bırakılan rolü geliyor. Çocuğun şiddet ortamında büyümesiyle, maruz bırakıldığı güç ilişkisi; çocuğun içine kapanmasına, duygularını ifade etmesinde güçlük yaşamasına, kaygı, öfke patlamalarına neden oluyor. Kısaca çocukluklara yakıştıramadığımız her şeyi çocuklar yaşıyor. Bunlar hepimizin bildiği şeyler ve üst üste söylenince çok can sıkıcı. Uyuyamama, ilişki kuramama, alt ıslatma, disosiyatif bozukluklar, intihar düşüncesi, dikkat eksikliği, saymakla bitiremeyeceğimiz pek çok psikolojik etkiler gördük. Duyarsızlaşan çocukları da tespit etmiş olduk. Şiddet ortamında büyümenin getirdiği bir duyarsızlaşma, artık şiddetin normalleştirilmesi süreci.

Diğer bir sorun yoksun kalma kimliği. Anneler can güvenliklerini sağlamaya çalışırken, en temel ihtiyaçlara bile erişirken; çocuklar sağlık hakkından tutun da eğitim hakkına kadar zorluk çekiyorlar. Babalar zaten şiddet uyguluyor. Çocukların ihtiyaçlarını karşılamadıkları için babadan kaynaklı bir ihmal de söz konusu. Güvenli bağlanmaya yönelik çeşitli yoksunlukları da var çocukların. Çünkü anneden ayrı uyuyamama, emzirme süresinin çok uzun sürmesi gibi çocuğun bağımsız bir birey olarak büyümesine engel olabilecek şiddet etkilerini gördük. Şiddetin tekrarlanmaması için okullarının çok sık değiştirilmesi, adres değiştirmek durumunda kalmaları, hayatlarına yeniden başka yerlerde başlamak zorunda kalmalarıyla ilgili olarak gerçekten bir köksüzlük hali yaşıyorlar. Komşularından, akrabalarından, arkadaşlarından, evlerinden uzaklaşıyorlar. Böylece bağ kuramayan çocuklar ortaya çıkıyor.

Çocukların Sırdaş Rolü: Çocuklar anneleriyle, babalarıyla bazı sırları paylaşıyorlar. Bu, onlar için çok ciddi bir yük. Gerek annenin kendi güvenliğini sağlama sürecinde çocukla ilgili çok kritik kararları paylaşmak durumunda kalması gerekse babanın annenin yerini tespit etmek için çocuktan bilgi almaya çalışması, çocukları çok olumsuz duygulara maruz bırakıyor. Sırdaş olan çocuk, başka bir rolde de bakım veren çocuk. Çünkü şiddetin olduğu ortamda bazı rol karmaşaları yaşanabiliyor. Özellikle oğlan çocuklarının geleneksel toplumsal cinsiyet kalıplarına uygun olarak erkekliği üstlendiği, babanın yerini aldığı, anneyi, kardeşleri koruma sorumluluğu üstlendiği; kız çocuklarının da annelik rollerini üstlendiği, kardeşlerinin bakımı ve ev işlerinde sorumluluk aldıklarını tespit edebildik.

Bütün bu uzun süreçler, tahmin edebileceğiniz gibi taklit etme rolünü beraberinde getiriyor. Oğlan çocuklarının babanın davranışlarını taklit etmesi, kız çocuklarının annelerinin davranışlarını taklit etmesi, uzmanların sıklıkla karşılaştıkları durumlar olarak karşımıza çıktı. Sonuçta karşımızda kız çocuklarının annelerinin o şiddet öykülerini paylaştığı, evden kaçtığı, belki evlendiği, şiddet ortamına yeniden geri döndüğü; oğlan çocuklarının da o tanıkllıkla kadınlara şiddet uyguladıklarıyla ilgili bir mirasçılık rolü ortaya çıkıyor. En sonunda kuşaklar arası aktarımla şiddetin normalleştirilmesi ile bu çocuklar mevcut şiddet düzeninin birer temsilcileri haline geliyorlar.

Bu karanlık tabloda devletin yükümlülükleri çok ama çok önemli. Bunlara baktığımızda, maalesef Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'nin denetlemeye, sormaya çalıştığı sorulara verilen çok kısıtlı cevaplar gördük. Bunları bilgi edinme başvurularıyla ve diğer çeşitli kendi izleme yöntemlerimizle kendimiz aşmaya çalıştık. Örneğin komite, koordinasyon konusuyla Türkiye'de kimin ilgilendiğini soruyor. Devlet diyor ki 'Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.' Biz sığınaklardaki çocuklarla ilgili Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne soru yöneltiyoruz. Diyoruz

ki “Hangi hizmetleri uyguluyorsun?” Onlar da bu soruları Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’ne yönlendiriyorlar; çünkü Sosyal Hizmet Merkezleri sığınaklarda çalışma yapmıyor. Kadının statüsünden gelen cevaplar çok genel. Çocuklarla ilgili sorulara yanıtlarının olmadığını görüyoruz. Bununla birlikte bizim çalışmalarımıza katılan uzmanların en sık söyledikleri şeydi: Kadınlar ve çocuklar tekrarlayan başvurular yapıyorlar; çünkü hastanede yaptığı başvuruyu mahkemede, mahkemede yaptığı başvuruyu Sosyal Hizmet Merkezi’nde ya da sığınakta göremiyor kadın. Kurumlar arası bir koordinasyonsuzluk olduğu için ikinci kez travma yaratan bir süreci de yaşatmış oluyoruz bu eksiklikler nedeniyle.

Başka Bir Mesele Ulusal Eylem Planları: Komitenin Ulusal Eylem Planlarında çocuklarla ve şiddetle ilgili konulara önem verdiklerini görüyoruz. Türkiye’nin 2012-2017 yılları arasında hazırlamış olduğu bir Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi vardı. Üzerinden beş yıl geçti. O belge 2017 yılının sonuna kadar olan süreci kapsıyordu. Yenisi hazırlanmadı. Hazırladıklarını, yayımlayacaklarını söylediler ama o belgeyi ortaya çıkarmadılar. O belgede doğrudan çocuklarla, şiddetle ilgili bir hedef kesinlikle yok ama eğitimde her türlü şiddetin önlenmesiyle ilgili bir başlık var. Burada çok kritik bulduğumuz bir şeye değiniyor eylem planı. Çocuklara psikolojik destek sağlayabilmek ve çocukları tespit edebilmek için okul sosyal hizmet sisteminin kurulması lazım. Böyle bir sistemin olmadığını hepimiz biliyoruz.

Kadına yönelik şiddet eylem planında da çok genel geçer ifadeler var. Burada talebimiz; bu eylem planlarının net, ölçülebilir, denetlenebilir ve güncel hedeflerden oluşmasıdır. Her şeyin ötesinde, kadın hareketinin, çocuk hakları savunucularının deneyimlerinin dikkate alındığı bir sürecin yürütülmesi gerekir.

Kaynakların Dağıtımı, Bütçe Meselesi: Çocukların görünmez olduklarını en net kavrayabildiğimiz yerlerden biri burası oldu. Özellikle çocuğa yönelik şiddet ile ilgili bütçede hiçbir şey yok. Komitenin söylediği şu: ‘Sadece rakam verme, harcamaları ve nasıl etki ettiğini bana açıkla. Bu harcamalarını etkili kullanabiliyor musun? Ben bunu değerlendireyim.’ Türkiye bu konuyla ilgili bir açıklama yapmadığı halde, bunu biz de sorduk. Çocuklara yönelik hizmetlerin bütçesini istedik. Bize konuk evleriyle ilgili genel bütçeyi gönderdiler. ‘Her konuk evinde idare bununla ilgili gerekli harçlık taleplerini belirtiyor.’ gibi muğlak bir karar.

Veri Toplama: Türkiye’de bu alanda çalışanlar olarak hepimiz biliyoruz ki veri yok. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi diyor ki ‘Sadece veri istemiyorum, ayrıştırılmış veri istiyorum.’ Çocukların yaşı, cinsiyeti, köyde mi yaşıyorlar, kentte mi yaşıyorlar? Siyasi ve dini

kimliklerine kadar oralarda yaşanan ayrımcılığı tespit etmek açısından bilgi istiyorlar. Asla analize uygun bir veri tabanımız yok.

Bilgi Yayma, Bilinç Artırma ve Eğitim: Komite bu konunun özellikle eğitim müfredatına eklenmesi gerektiğini söylüyor. Türkiye de diyor ki ‘Ben 6284 Sayılı Kanunla ilgili eğitimleri 162 Sayılı Aile Mahkemesi hâkimine verdim.’ Bu kararı sadece Aile Mahkemesi hâkimleri almıyor. Her ilde Aile Mahkemesi yok. Genel mahkemeler de bu kararları verebiliyor. Polisinden tutun da doktoruna kadar herkesin böyle bir çalışma içinde olması lazım. Toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk hakları, çocukla iletişim ve travmaya duyarlı bir eğitimin alınması gerektiğini savunuyoruz.

Çocuğun tanımıyla ilgili kısa bir bilgi notu düşmekte yarar var. Komitenin en çok takıldığı şeylerden biri bu. Önerinin üzerinden 9 yıl geçmesine rağmen, hâlâ Türkiye’de çocuklar 16 yaşında hâkim kararıyla evlendirilebiliyor. İlginç bir istatistik paylaşmak istiyorum. 2020 yılında 10580 evlenme davası açılmış. Bu davaların sadece 543’ü reddedilmiş, %5. Böyle bir dava açtığımızda, %95 oranında bu dava kabul ediliyor. %30’u genel mahkemeler tarafından verilmiş kararlar. Hâkim bir çocuğu evlendirirken, neredeyse çocuktan başka herkesi dinliyor. Anne ve babayı dinliyor, çocukla ilgili hekim görüşü alıyor; fakat burada ne bir avukat ataması ne bir uzman görüşü zorunluluğu var çocuk için. En problemlili alanlardan birisi bu. Medeni kanundaki bu yasa hükmünün acilen değiştirilmesi gerekiyor.

Hak temelli, çocuğun yüksek yararı için bazı noktaları paylaşmak istiyorum. Özellikle avukatlarla ve uzmanlarla yaptığımız odak grup görüşmelerinde, 6284 Sayılı Kanunun uygulanmasıyla ilgili çocuklar bakımından var olan bazı zorlukları tespit ettik. Çocuklarla ilgili kararların adeta mülkiyet ilişkisine indirgendiğini, çocuğun bir ev gibi, araba gibi: ‘Sende mi kalacak, bende mi kalacak?’ bakış açısıyla ele alındığını gördük. Aile Mahkemesi hâkiminin resen takdir yetkisi varken, bunu çocukların lehine kullanmadan, sadece anneye yönelik tedbirlerin alındığını, kararların doğrudan anne üzerinde bırakıldığını gördü. Çocuk Koruma Kanunuyla ilgili birtakım tedbirler var, bunların neredeyse adı bile hiç geçmiyor. Bunlar anılsa bile alt yapı yok, kanunlar uygulanmıyor. Bu kadar keyfi, herkesin kafasına göre hareket ettiği bir alanda, bu kararları veren hakimler, savcılar, bu alanda çalışan diğer insanlar açısından da caydırıcı, bu keyfiliği önleyebilecek bir mekanizma, bir alan yok. Herkes kafasına göre, istediği gibi bu kararları verebiliyor.

Uzaklaştırma ve gizlilik kararı açısından problemler var. Annenin yanında olmasına rağmen hem uzaklaştırmada hem de gizlilikte çocuğu kapsamayan kararlar var. Bir de buna kişisel ilişki kararları eklendiğinde, kendi gizliliğini, güvenliğini korumaya çalışan anneye kişisel ilişkiyle ilgili

bir sorumluluk yüklendiğini görüyoruz. Bununla ilgili 2021 yılında medeni kanunda bir değişiklik oldu. Kişisel ilişkiyi engelleyen kişiye, velayetin değiştirilebileceğiyle ilgili bir ihtar yapılması ve bunun velayetin değişikliğiyle ilgili bir neden olabileceğine ilişkin düzenleme geldi. Yani anne kendi can güvenliğini korumaya çalışırken, eğer o kişisel ilişki kararı devam ediyorsa, genel kabul edilebilen duruma göre; anne çocuğu babaya göstermiyorsa, velayetin alınabileceği bir süreç giriyoruz. Burada velayet, belki de o şiddet uygulayan, annenin kendini korumaya çalıştığı babaya veriliyor. Yargı paketlerinden çıkan, hepimiz için korkunç bir durum oldu. Bununla beraber çok yanlış ve eksik bilgilendirme var. Kadınlara, çocuklar hakkında bu kararların alınabileceği söylenmiyor, aktarılmıyor. ‘Çocuğun için bunu alamazsın.’ denildiğinde, bu anne için vazgeçiren bir mesele haline gelebiliyor.

Çocukların kendiliğinden başvurması mümkün değil. Bu mekanizmalar karmaşık kuralları içeriyor. Çok katı; güven meselesinde, çocuğun polise güvenebilmesini beklemek çok mümkün değil. Zaten bu zamana kadar hiçbir şekilde destek göremediği bir mekanizmadan gidip bir destek talep etmesi mümkün değil. Burada sessizliğin hakim olduğu, çocuğun kendini var edemediği bir alan görüyoruz. Eğer bir cinsel istismar varsa, bu durum değişebiliyor. Cinsel istismarda, bildirim yükümlülüğünün, başvuru mekanizmalarının biraz daha hareketli hale geldiğini görebiliyoruz. Ne yazık ki çocuk sadece cinsel istismar mağduruyken sanki bu hak alanının bir öznesi oluyor.

Araştırmamızda, Sosyal Hizmet Merkezlerinin nitelikli olmadığını gördük. Çocuklara özgü hizmet yok. Sığınaklarda da çocuklara özgü hizmet yok. Bildiğimiz halde, karşılaştığımızda çok şaşırıp üzülüyoruz. ‘Sığınaklarda çocuklar için çalışma yapan kaç personeliniz var? Bunlara hangi meslek içi eğitimler, veriyorsunuz? Nerelerde görevliler?’ sorularına cevap vermediler. Fiziksel açıdan da sorunlar olduğunu gördük. Bir çocuğun açık alanda oynayamadığını, ders çalışacak sessiz bir yerinin olmadığını düşünmek, zaten ne kadar zorluk içerisinde olduklarını göstermek için yeterli. İlk kabul merkezlerinde problemler var. Burada çocuk çok uzun süre kaldığında, çocuğun eğitim hakkından mahrum olduğunu, o tecrit sayılabilecek koşulların çocuklarda başka travmatik etkiler yarattığını söyleyebiliriz.

Komite bunlarla birlikte Türkiye’ye şunları söylüyor: ‘Şiddet iddiaları yoğun yaşanıyor. Bunları etkili ve hızlı bir biçimde yürütebiliyor musun, soruşturabiliyor musun?’

Adli istatistikleri incelediğimizde, sizleri rakamlara boğmadan ortalama rakamlardan söz edeceğim. Şiddet iddiasıyla ilgili bir soruşturmanın 150 gün ile 400 gün arasında, Asliye Ceza Mahkemesinde bir yargılamanın 300 güne yakın, Ağır Ceza Mahkemesindeki yargılamanın 300 güne yakın, Yargıtay Ceza genel Kuruluna kadar giderse mesele, 700 günlere çıkan, bunların

toplamı 5-6 seneye kadar gelebilen çok uzun bir süreç var. Çocuğun yüksek yararı, zaman algısının çocuğa uygun olmasını gerektirir. Yetişkinlere göre değil; çünkü bizim bir senemizle çocukların bir senesi aynı değil. Burada tamamen çocuğun yüksek yararına aykırı bir durum görüyoruz.

Görüşme yaptığımız uzmanlar ve avukatlar; adli duruşma odaları, Çocuk İzlem Merkezi gibi şiddetle ilgili ifade alma alanlarında da keyfiliğin çok kullanıldığını söylediler. Bir mahkeme rahatlıkla kendiliğinden buna karar veriyorken, diğer mahkemenin ya da savcının asla ikna olmadığını ve bununla ilgili hiçbir değerlendirme yapmadan ret kararı verebildiklerini ifade ettiler.

Yaşama, Hayatta Kalma ve Gelişme Hakkı: Özellikle uzlaştırma konusunda, son pakette boşanmış eşe karşı olan birkaç yasa maddesinde de uzlaştırma kapsam dışı bırakıldı ama tek tek kişilerin huzur ve sükûnu bozma, hakaret gibi konular hala uzlaştırma kapsamında. Bu madde, kadınları ciddi anlamda yaşadıkları uzlaştırma baskısı altında bırakıyor. Uzlaştırdılar, yargı sürecine girildi. Acaba etkili bir cezalandırma süreci var mı? İstatistikler yine garip şeyler söylüyor. Aile düzenine karşı işlenen suçlara bakıyoruz. %29 mahkumiyet oranı. Diğer suçlarla karşılaştırdığımızda çok düşük. Beraat ve erteleme oranları çok yüksek. Soruşturmalarda, vücut dokunulmazlığına ilişkin suçların %57'sinde, cinsel suçların %47'sinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiş. Cinsel suçların %50'sinde savcılar diyor ki 'Ben dava açmaya değer bulmuyorum.' Sadece %34'ünde dava açıyorlar. Anayasa Mahkemesinin önüne giden bu konuyla ilgili kararlarda da ihlal nedeni kötü muamele yasağının usulen izlenmesi. Ne demek bu? 'Etkili soruşturma yapmadın, verileri toplamadın, hızlı hareket etmedin, özenle bir yargılama yapmadın. Bu yetersizlik, bu insanlara kötü muameledir.' diyor usulü boyutuyla.

Türkiye'de sığınaklarımız çok az. Çocuğun görüşlerine saygı hakkı konusunda, çocuklar yaşa uygun bilgiye erişemiyor. Çocuk ilk kabul merkezine, sığınağa, bir Sosyal Hizmet Merkezine, adliyeye gittiğinde, ona yaşına uygun, bu süreçle ilgili anlayabileceği ve görüşlerini ifade edebileceği bir alan tanınmıyor. Çocuğa özgülenmiş, çocuğun kendiliğinden başvurabileceği bir destek ve ihbar mekanizması yok. Çocuğun avukatlarla yasal temsili konusunda çok sınırlı bir alanımız var. Çocukların görüşlerinin yansıtılması konusu problemli.

Velayet ve nafaka, erkekler tarafından bir anlaşma pazarlığı haline getiriliyor. 'Nafaka istiyorsan, velayeti vermem; velayet istiyorsan, nafaka vermem. Velayet istiyorsan, bak senin neler yaptığını anlatırım, iffetsiz yaşam sürüyorsun.' Nafaka talebinde, sanki bir onursuzlukmuş, sanki eli ayağı tutmuyormuş da bunu talep ediyormuş gibi bir algıyla hareket edildiğini görüyoruz. Bu şekilde basına da yansımıştı. Oysa araştırmalardan da çoğunun iştirak nafakası olduğunu biliyoruz. Diğeri de zaten bunu değiştirmez. Bu durumda nafakayla ilgili, 'Acaba sosyal destek kimin görevi?'

sorusu kafaya takılıyor. Bir çocuğun nafakayla ilgili sürecinde, annenin illa icra takibiyle babanın peşine mi düşmesi gerekiyor? Bu sistemi değiştiremez miyiz? Çocuk teslimiyle ilgili bir değişiklik yaptılar. Artık icra kanalıyla değil de Adli Destek Birimleri tarafından teslim yapılacaktır. Bu merkezin ciddi bir iş yükü probleminin olduğunu, bu alanda uzman olmadıklarını, bu alanların kadınlar için bir güvenlik tehdidi olabileceğini, gizliliklerini ihlal edebileceğini, yeni bir şiddet ortamı yaratabileceğini ifade edelim. Kanunla kişisel ilişkiyi sağlamayan kişiye bir disiplin hapsi tehdidi getirildiğinde, yol masraflarını dahi teslim etmek durumunda olan annelere yüklendiğini görüyoruz. Kanunda bir-iki kelimeyle geçirmişler; çocuğun görüşüne dikkat edileceğini, uzmanın görüşme yapabileceğini. “Çocuk görüşmek istemiyorsa ne olacak?” sorusunun cevabı yok. Bununla ilgili daha sonra karar çıkabilir ve uzmanın orada bulunması kanun gereği olur. Bu kanun maddesini uygulamak zorundasınız. Bu kişi gerekirse zor kullanarak çocukla görüştürülecektir.

Bu raporda devlete sunduğumuz verilerde, yapılabilecekler konusunda çok sayıda tavsiye ve öneri, yapılacaklar listesi var. Sığınaklarda 12 yaş üstü çocukların kalamamasıyla ilgili yönetmelikteki değişiklikten tutun da bundan sonra stratejik plana nelerin girmesinin etkili olabileceğine kadar adım adım sunduğumuz bir belge var. Raporu ilgi duyanların okuması, bizi çok mutlu eder. Komite sorduğu sorularda, hazırladığımız rapordaki başlıkları temel alarak ‘Bu konularda ne yapıyorsun, bize yanıt ver!’ dediklerinde mutluluk duyduk.

Bu raporu yazarken, arkadaşlarımızla dertleşirken, kafamda ‘Çocuğun Adı Yok’ başlığı vardı. Kadının adı yoktu, sonra var oldu. 25 yıldır bu direniş ve mücadele, büyük bir direnme ve coşkuyla devam ediyor. Umarım bu kadın dayanışmasının şifalandırıcı ve özgürleştirici etkisi bir gün çocuklara da yansır.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

KADININ GÜNCEİ OCAK’2023

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhaba değerli dergi okuyucularımız ve dinleyicilerimiz, yepyeni haberlerle sizlerle yeniden beraberiz.

Önce başlıklar:

'Cinsel tacizden' 31,5 yıl hapis cezası alan babasını sosyal medyada ifşa etti.

Bakanlıktan kadına yönelik şiddet suçlarını soruşturmayla ilgili genelge

31 ilde araştırma yapıldı: 'Türkiye kadın siyasetçiyle gelişir.'

Taliban, üniversiteleri kadın öğrencilere kapattı.

Burkina Faso'da 50 kadın kaçırıldı.

'Cinsel tacizden' 31,5 yıl hapis cezası alan babasını sosyal medyada ifşa etti.

Yaklaşık 2 yıl önce E.B babası M.B ve annesi R.B'nin kavga etmeleri ve birbirlerinden şikayetçi olmaları üzerine onlarla birlikte gittiği polis merkezinde, babasının kendisine ve 2 kız kardeşine yıllarca tacizde bulunduğunu ve şiddet uyguladığını ileri sürdü.

Bunun üzerine E.B'nin kız kardeşleri 18 yaşındaki N.B ve 13 yaşındaki T.B'nin de ifadesi alındı. 2 kardeş de babalarının kendilerine bir süredir tacizde bulunduğunu iddia etti. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nca yürütülen soruşturma sonunda baba M.B hakkında 'çocuğun cinsel istismarı', '12 yaşından küçük mağdurların cinsel istismarı', 'çocuğa karşı cinsel taciz', 'özel hayatın gizliliğini ihlal' suçlarından Ankara 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

M.B, tutuksuz yargılandığı mahkemedeki savunmasında, **"Ben biraz baskıcı bir baba oldum. Çocuklarım açık giyiniyor, diye baskı yaptım; onlar da rahat giyinmek istediler. Büyük ihtimal bundan dolayı benim hakkımda beyanda bulunmuşlardır, suçlamayı kabul etmiyorum."** dedi.

Dava, 22 Nisan 2022'de sonuçlandı.

Mahkeme heyeti, sanık M.B'ye; kızlarından N.B'ye yönelik 'basit cinsel istismar' suçundan 6 yıl, T.B'ye yönelik 'cinsel taciz' suçundan 1 yıl 6 ay, 'çocuğun basit cinsel istismarı' suçundan 15 yıl, o zaman ismi K.B olan büyük kızı E.B'ye yönelik de 'cinsel taciz' suçundan 1 yıl 6 ay ve 'sarkıntılık düzeyinde basit cinsel istismar' suçundan 7 yıl 6 ay olmak üzere toplam 31 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Sanığın tutuklanmasına da karar verildi.

İsmini değiştiren kardeşlerden E.B, boşanma duruşmasında babasının yakınlarının kendilerine saldırması ve tehditleri sürdürmesi üzerine tüm yaşadıklarını sosyal medyadan paylaştı.

E.B'ye birçok kişi de destek mesajı gönderdi. E.B, babasının ilk kez 12 yaşındayken kendisine tacizde bulunduğunu, annesine söylememesi için de tehdit ettiğini söyledi.

E.B, babasının tacizlerinin daha sonra da devam ettiğini, gece uyurken odasına girdiğini, kardeşleriyle banyo yaparken yine tacizlerini sürdürdüğünü anlattı.

2 yıl önce annesi ve babası arasındaki kavga nedeniyle karakola gittiklerinde babasından şikayetçi olduğunu belirten E.B, **"bana, anneme ve kardeşlerime yaptıklarını, yıllarca şiddet görerek bydğmz anlattım. Benim anlattıklarımın sonra kardeşlerimin de ifadeleri alındı."** diye konuştu.

Yargılama sürecinde babasının ailesinden tehditler aldıklarını ileri süren E.B, **şikayetimizi geri çekmemizi, babamın cezaevine girerse daha çok kinlenerek bizi öldüreceğini söylediler. Babam da “gelirim sizi kıtır kıtır doğrarım, yatacaksam da paşa paşa yatarım!” dedi. Hiçbir tehditten korkmadım ve ifademi geri çekmedim. Boşanma duruşmasında kalp hastası anneme saldırdılar. Kafasında cam şişe kırdılar. Annemi o şekilde gördükten sonra kendimi kaybettim. Annemi hastaneye götürdük ve darp raporu alarak tekrar şikayetçi olduk. Yaşananları sosyal medyada paylaşınca birçok kadından destek mesajı geldi. Tek dileğim, babam ve ailesinin bizden uzak olması. Annem ve kız kardeşlerimle mutlu bir hayat yaşamak istiyorum"** dedi.

Bakanlıktan kadına yönelik şiddet suçlarını soruşturmayla ilgili genelge

Adalet Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın imzasıyla tüm başsavcılıklara gönderilen genelgede, **ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla aile içi ve kadına yönelik şiddet suları soruşturma bürolarında görevli cumhuriyet savcılarının zorunlu durumlar dışında farklı işlerde görevlendirilmemesi istendi.** Genelgede, bu amaca aykırı iş bölümü değişikliği yapılmaması konusunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerektiği belirtilerek, 27 Aralık 2019 tarihli ve 1584 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kararı ile 6284 sayılı kanunda düzenlenen tedbir kararlarını vermek üzere her adliyede belirli aile mahkemelerinin görevlendirildiği hatırlatıldı.

Genelgede, Cumhuriyet Başsavcılıklarına doğrudan yapılan şikayet başvurularında, mağdurun beyanının bizzat Cumhuriyet Savcısı tarafından alınması gerektiği ifade edilirken, olaya ilişkin delillerin ivedi toplanmasının yanı sıra beyanının özel ortamda alınması gerektiği ya da şüpheli ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen mağdurun beyanının da Adli Görüşme Odası'nda uzman aracılığıyla alınmasına dikkat çekildi.

Genelgede, özellikle nitelikli ve tekrarlanan şiddet vakalarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği vurgulandı. Cumhuriyet Savcısı tarafından aile (tedbir) mahkemesinden talepte bulunulduğunda UYAP kayıtlarının incelenmesi, taraflar hakkında 6284 sayılı kanun kapsamında daha önce verilmiş tedbir kararı, soruşturma ve kovuşturma dosyası ile risk oluşturabilecek davanın bulunup bulunmadığının araştırılması konusunda gerekli özenin gösterilmesi istendi. Nitelikli veya tekrarlanan şiddet vakalarını içerenler başta olmak üzere yürütülen soruşturmalarda, şüpheli hakkında uzaklaştırma veya yaklaştırmama tedbirleri ile birlikte teknik yöntemlerle takip (elektronik kelepçe) kararı verilmesinin de talep edilmesi, böylelikle bu tedbirlerin etkin uygulanmasının sağlanmasına dikkat çekildi. Genelgede ayrıca 'Ceza Muhakemesi Kanunu'nda konuyla ilgili yapılan değişiklikler hatırlatıldı.

Daha önce 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde düzenlenen; kasten öldürme ve bu suça teşebbüs neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama, çocuğun cinsel istismarı, nitelikli cinsel saldırı ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence suçlarından tutuklu ya da hükümlü bulunan kişilerin ceza infaz kurumlarından tahliye olması veya firar etmesi halinde ceza infaz kurumu müdürlüğüne mağdurun bulunduğu yerin kolluk birimine bildirimde bulunulmasının sağlanmasına ek olarak genelgeyle izin nedeniyle ceza infaz kurumundan ayrılma durumunda da aynı şekilde bildirim yapılmasının sağlanması istendi.

Açıklanan bu tedbirler olumlu gibi görünüyor değil mi? Kadınları sürekli yok sayan, evde oturmaya layık bulan bu zihniyet sona ermediği takdirde daha çok genelgeler okuruz demekten de alamıyoruz kendimizi.

31 ilde araştırma yapıldı: 'Türkiye kadın siyasetçiyle gelişir.'

Ben Seçerim Derneği tarafından KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş ile iş birliği içerisinde yürütülen 'Türkiye'de Kadın Siyasetçilerin Durumu ve Beklentiler Araştırması' sonuçları yayımlandı. Araştırma, 31 ilin 80 ilçesindeki 126 mahalle veya köyde, toplam 2 bin 258 kişi ile yüz yüze yapıldı.

Araştırmaya göre, toplumun yüzde 62'si kadın siyasetçi artınca Türkiye'nin gelişeceğini ve daha iyi bir toplum haline geleceğini düşünüyor. Toplumun yüzde 61'i partilerde mecburi kadın kotası uygulanması gerektiğini belirtiyor.

Kadınların yüzde 44'ü kadınların siyasette daha fazla rol alması için kadın adaylara öncelik verilmesi gerektiğini düşünürken, erkeklerin yüzde 37'si bu konuda bir şey yapılmaması gerektiğini söylüyor.

CHP, HDP ve İYİ Parti seçmeninin yüzde 80'den fazlası siyasette daha fazla kadın olması gerektiğini vurguluyor. Kadın ve erkeklerin bu konuda en farklı düşündüğü seçmen kümesi MHP seçmenleri. Bu kümedeki erkeklerin yüzde 69'u siyasette daha fazla kadın olmasını gerekli görmezken kadınların yüzde 80'i daha fazla kadını gerekli görüyor.

Taliban, üniversiteleri kadın öğrencilere kapattı.

Geçen yıl iktidarı ele geçirdiklerinde daha yumuşak bir kural sözü vermesine rağmen **Taliban**, kadınların yaşamlarının tüm yönleri üzerindeki kısıtlamaları artırdı.

Yüksek Öğrenim Bakanı **Neda Mohammad Nadeem** tarafından imzalanan tüm devlet ve özel üniversitelere gönderilen bir mektupta, kadınların eğitiminin bir sonraki duyuruya kadar askıya alınması emri verildi.

Böylece, Afganistan'da kız öğrencilerin lise eğitimi almasının yasaklanmasının ardından üniversiteye gitmeleri de resmi olarak yasaklanmış oldu.

Afganistan Yüksek Öğretim Bakanlığı Sözcüsü Hafız Zeiyaullah Hashimi, kararı sosyal medya hesabından duyurdu. Afganistan'daki tüm devlet ve özel üniversitelere hitaben yayınlanan kararda, **“Bakanlar Kurulu kararına istinaden kızların eğitimi ikinci emre kadar durdurulmuştur, bir an önce Bakanlığa emrin uygulanmasına dair güvence veriniz”** ifadeleri yer aldı.

Karardan önce, üniversitelerde bulunan kadın öğrenciler, erkek öğrencilerden ayrı oturması ve belli kılık kıyafet prosedürlerine uygun giyinmesi koşuluyla derslere katıla- biliyordu.

Taliban yayınladığı başka bir kararla sivil toplum kuruluşlarında kadınların çalışmasını da askıya aldı.

Burkina Faso'da 50 kadın kaçırıldı.

Burkina Faso'nun Arbinda kasabasında 12-13 Ocak'ta en az 50 kadının silahlı teröristlerce kaçırıldığı belirtildi.

Kadınların meyve ve yemeklerde kullandıkları bitkileri toplamak üzere ormana gittikleri sırada kaçırıldıkları; olayı, teröristlerin elinden kaçmayı başaran 5 kadının haber verdiği kaydedildi.

Kadınları bulmak için arama çalışması başlatıldığı öğrenildi.

Gelecek sayımızda yeni haberlerle buluşmak üzere hepinize sevgiler ve umut dolu yarınlar diliyoruz.

17 Ocak 2023

SMA HASTALIĞI

YAZAN: Ece SOYER DEMİR

ece@sma.org.tr

Nadir görülen hastalıklar kategorisinde olan Spinal Musküler Atrofi (SMA) hastalığı, toplumda daha çok bireysel kampanyalar ve ilaç tartışmalarıyla gündemde. Oysa Türkiye’de her 6 bin doğumda bir görülen hastalığın bilinmeyen pek çok yönü var. Daha çok yıkıcı etkileri ağır olan Tip 1 türüyle bilinen SMA’nın bebeklikten yetişkinliğe kadar ortaya çıkabilen 4 tipi var. En önemlisi de genetik geçişli bir hastalık olan SMA’nın bizden sandığımız kadar uzak olmaması. Türkiye’de her 50 kişiden birisi SMA taşıyıcısı ve bebek sahibi olmadan önce yapılan tarama testleriyle uzun vadede görülme sıklığının azalması mümkün. Ayrıca hastaların tanı aldıktan sonra uygun tedavi ve bakımla yaşam kalitelerini artırarak hayata tutunmasını sağlamak çok önemli.

Nedir bu SMA?

SMA, ilerleyici ve kalıtsal bir kas hastalığıdır. Vücudun kas hareketlerini kontrol eden omurilikte ön boynuz motor nöron hücrelerinin etkilenmesi sonucunda kuvvetsizlik, beslenme ve solunum

problemleri ile ortaya çıkar. İlerleyen dönemlerde değişen derecelerde eklem hareketlerinde kısıtlılık (kontraktürler), omurga deformiteleri (skolyoz), beslenme ve solunum problemleri görülebilir.

İstemli kas hareketlerinde kuvvetsizlik ve kas erimesi olur. Görme, işitme ve bilişsel fonksiyonlar ise etkilenmez. Başlama yaşı ve kazanılan motor gelişim basamağına göre farklı dört tipi var. Son yıllarda tedavi seçenekleri ile hastalığın doğal gidişi değişmiş olmakla birlikte, yapılan tüm çalışmalar bulguların başladığı dönemde tanı alan ve izlenen hastaların uzun dönem tedavi altında izlenmesinin gerektiğine, tedaviye verilen yanıtın bireysel farklılıklar gösterdiğine ve SMA hastalığının motor nöronlar dışında diğer sistemleri de ilgilendiren ağır bir hastalık olduğuna işaret ediyor.

Peki Türkiye SMA Vakfında tam olarak neler yapıyoruz?

Türkiye SMA Vakfı olarak ‘Her hasta için adil ve erişilebilir tedavi’ ilkesiyle toplumda SMA farkındalığını artırmak, yasal düzenleme süreçlerine katkı için savunuculuk faaliyetleri yürütmek, hasta ve hasta yakınlarının tedavi, eğitim ve sosyal haklara erişimine destek vermek için faaliyet gösteriyoruz. Hak temelli bir sivil toplum kuruluşu olarak odağımıza; farkındalık ve savunuculuk faaliyetlerinden tedavi ve tıbbi cihaz desteğine, eğitim bursundan temel ihtiyaçlara kadar hastalar ve ailelerinin ihtiyaçlarını kapsayan her alanda çözüm üretmeyi aldık. SMAEurope, TreatNMD, Eurordis, Engelli Çocuk Hakları Ağı, Açık Açık, Adım Adım, Nadir Hastalıklar Ağı’nın da bulunduğu ulusal ve uluslararası platformlara üyeyiz. Bugün toplumda ilaç tedavisi ve bireysel kampanyalar üzerinden gündeme gelen SMA’nın; önlenabilirliği konusunda farkındalık yaratırken hasta ve hasta yakınlarının yaşamsal ihtiyaçlarını bağışlar ve destekler yoluyla karşılamak üzere farklı projeler yürütüyoruz. İlaça erişim kadar, SMA hastası bireylerin bakım ve tedavisinde bilinçli bir desteğin hastanın yaşam kalitesindeki payı büyük. Vakıf olarak kurumsal iş birlikleri ve bağışlarla medikal malzeme, tıbbi cihaz, fatura, gıda, giyim, hijyen desteklerini ailelere ulaştırmaya devam ediyoruz.

Ayrıca SMA ilaçlarının SGK geri ödeme sistemine alınması; tıbbi cihaz, medikal malzeme, fizik tedavi haklarının iyileştirilmesi, solunum cihazına bağlı hastalar için elektrik faturası desteğinin sağlanması ve evde engelli bakımı yapan annelerin emeklilik hakkı için savunuculuk faaliyetleri yürütüyoruz.

Türkiye’de SMA

Ülkemizde toplamda 2 bin kadar SMA hastası olduğu tahmin ediliyor. Aralık 2021’de başlayan tarama testleri sayesinde 81 ilde evlilik öncesinde ücretsiz test imkânı sunuldu. Evlilik öncesi 493

bin 407 kişiye taşıyıcılık tarama testi yapıldı. Bunun yanı sıra 635 bin 108 bebeğe Yenidoğan Tarama Testi uygulandı. Test sonuçlarına göre 118 bebek SMA tanısı aldı.

Evlilik Öncesi Uygulanan SMA Tarama Testi

Çiftlerin sağlıklı çocuk sahibi olmaları, sonraki gebeliklerinde risk olmadığı anlamına gelmiyor. Bu nedenle evlilik öncesi testlerin uygulamaya alınması kesinlikle çok yerinde ve önemli bir karar. Bu sayede SMA taşıyıcılığı tespit edilen çiftler genetik danışma almak ve alternatif gebelik yöntemleri ile ilgili bilgilendirilmek amacıyla alan uzmanlarına yönlendiriliyor. Taşıyıcı çiftlerin sağlıklı bebek sahibi olmasına imkân veren PGT yönteminde, tüp bebek tedavisi esnasında yumurtaların spermle döllenmesiyle elde edilen embriyolar SMA açısından inceleniyor. Sağlıklı embriyoların anne rahmine transfer edilmesiyle gebelik başlıyor. Bu yöntem SMA taşıyıcısı için 2020 yılı içinde SGK ödeme kapsamına dâhil edildi, ancak uygulamada bazı problemler ile karşılaşılıyor. Bu problemlerin bir an önce çözüme kavuşmasını heyecanla bekliyoruz. Evlenecek çiftler için zorunlu olan taşıyıcılık testlerini aynı zamanda mevcut evli çiftler de aile hekimlerinden talep edebiliyor.

Hastalığın yarattığı olumsuz etkilere karşı gönüllü olarak mücadele vermeye ve bu mücadeleyi sivil toplum alanına taşımaya çalıştım. Türkiye SMA Vakfı Başkan Vekiliyim. Geçtiğimiz aylarda geliri, SMA Vakfı aracılığıyla SMA ile mücadeleye aktarılacak olan "SMA: Bir Umuttur Yaşatan İnsanı" adlı kitabım yayınlandı. Kitapta, doğumundan birkaç ay sonra SMA hastalığı tanısı alan oğlum Çağan Meriç, eşim ve ailemle birlikte verdiğimiz mücadeleyi anlatmaya çalıştım.

Oğlum Çağan Meriç'e doğumundan iki ay sonra konan teşhisle hayatıma giren SMA (Spinal Muskiler Atrofi) ile tanışmam bir anne için büyük bir yıkım olsa da benim için o yıkıntının altında kalmayı değil mücadele etmeyi seçtiğim anlamlı bir yolculuğun da başlangıcı oldu. Aynı durumda olan insanlarla beni buluşturan çare arayışı, zaman içinde kolektif, güçlü bir çabaya dönüştü. Büyük bir aile olduk. Bir gün umutsuzluğu bir gün minicik bir umudu paylaştığımız, paylaştıkça iyileştığımız büyük bir aile... Bu süreçte; bir anne olarak yaşadıklarımı, bir sivil toplumcu olarak birlikte mücadele etmenin sunduğu kazanımları ve okuyan herkese yol göstermesini arzu ettiğim deneyimleri aktarmanın bir istekten çok görev haline geldiğini hissettim. Bu duygularla **SMA: Bir Umuttur Yaşatan İnsanı** kitabını kaleme aldım. Kitabın gelirin ise yine SMA hastalarına aktarılacak olması, bu görevin anlamlı bir parçası oldu. Kitapla SMA ailelerine ve annelere rehber olmayı istedim. Önlenebilir bir hastalık olan SMA'da doğru bilinen yanlışlara, erken tanının önemine de değinerek aydınlatıcı, doğru bilgilerle konuyla ilgili bilinmeyenleri aktarmayı hedefledim.

SMA'nın önlenabilir bir hastalık olması, gelecekte daha sağlıklı bir toplum için umut verici. Bu da toplumun hastalık hakkında bilinçli bir yaklaşıma sahip olması ve taşıyıcılık tarama ve yenidoğan tarama testlerinin yaygınlaşması ile mümkün. Hastalığın uzun vadede görülme sıklığının azalmasında taşıyıcılık taraması ve yenidoğan taraması büyük önem taşıyor. Ayrıca tüm hastalarımızın bireysel kampanyalarla değil, eşit ve adil şekilde ihtiyaç duydukları tedavilere ücretsiz erişmelerini istiyoruz.

ANNELİK GERÇEKTEN KUTSAL MI?

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Aylardır annelik ve kutsallık üzerine düşünüyorum aslında. Etrafımda yaptığım gözlemler fazlasıyla soru işareti uyandırıyor beynimde.

26 Eylül 2022 tarihinde “Müge Anlı ile Tatlı Sert” programında rastladım Melisa İlhan ve Can Erbay’a. Kaybolan iki kızlarını arıyorlardı. Olayın örüntüsü ilginçti gerçekten.

İki kız çocuğunu alan anne Melisa önce kendi ailesinin yanına taşınır. Daha sonra ortaokuldan arkadaşı olan Gamze takma adını kullanan Muhabbet Toz da zaman zaman annesinin evine gelip Melisa ile birlikte kalır. Ailesi ve Melisa arasında belli anlaşmazlıklar çıkınca Gamze arkadaşına çocuklarla birlikte kendi evlerine taşınmalarını önerir. “Nasıl olsa ben de yalnız yaşıyorum, birlikte kalırız ve çocuklara bakarız” der. “Emlakçılık ofisim var, birlikte çalışırız” diye devam eder. Önceleri Mehmet hiç ortada yoktur. Melisa çocukları alır ve o eve taşınır. Daha sonra çıkar ortaya Mehmet. Gamze’nin erkek arkadaşı olarak tabii ki.

Peki Melisa neden annesinin evinde kalmaya devam etmez? Bazı problemler yaşadığına dair söylemlerini yok saymamak gerekir elbette ama biri bir buçuk, biri de üç yaşında olan iki çocukla beraberken ufak tefek sorunları umursayıp annesinin evini terk etmesi gerekir mi? Bu tartışmaya açıktır bence.

Böyle büyük bir riski almaya değmiş mi görelim bakalım.

Bir ay süre geçtikten sonra iki kız çocuğu, annenin elinden Gamze ve Mehmet tarafından alınır. Aynı kişiler tarafından Melisa para karşılığı seks yapmaya zorlanır. Yüzü kapalı olarak

fotoğrafları internette yayınlanır. Fiyatlarla ilgili pazarlıklar arkadaşı Gamze tarafından yapılır. İlk önce günde 5000 TL kazandığı takdirde çocuklarını görebiliyordur.

Daha sonra günde 20 -25 kişiyle birlikteliklere zorlanır. Önce sık sık çocukları yanına getirilir. Çocuklarını gördüğünde yüzlerinde ve vücutlarındaki morlukları fark eder. “Krem sürüyorduk, geçiyordu.” diye anlatıyordu yayında.

Herhangi bir şikâyet girişiminde bulunmaz. “Bu çocuklar niye bu durumda?” diye sorduğunda Gamze ve Mehmet tarafından kendisine verilen cevap anlamsızdır. “Ben de de oluyor bu morluklar, hava soğuk üşütmüştür.” diye açıklama yaparlar. Bu Melisa için yeterli olur.

En son Mart Ayı 2022 yılında kızlarını görür. Altı aydır çocuklar ortada yoktur. Gamze ve Mehmet “Bakıcıya verdik, sen rahat çalış” diye gerekçelerini de hazırlamışlardır zaten.

Bu arada eski eşinin evinden ayrılırken seksen bin TL değerinde altını da götürmüştür Melisa. Eski eşi ve kayınvalidesi Melisa’nın ailesinin yanından ayrılmasından kaygılanırlar ama “Herhalde bizim evden götürdüğü parayla bir yaşam kurdu” diye düşünürler.

Baba ve babaanne çocukları görmek için çaba gösterecekler de Melisa sürekli onlardan ‘Can güvenliğim yok!’ gerekçesiyle şikayetçi olur. Çocuklarla iletişim kurmalarını engellemek için uzaklaştırma kararları aldırır.

Altı aydır çocuklarını göremeyen anne, çaresiz kalınca sosyal medya üzerinden eski eşine ulaşır. Durumu açık açık anlatır. “Can güvenliğim yok!” diyerek, haklarında uzaklaştırma kararları aldırıldığı kişilerin evine sığınır yine. Eski eşiyle beraber televizyon programına başvururlar.

Yayını izleyen bir kadın telefonla programa bağlandı. Kızlardan küçük olan Naime Ceyda’nın kendisinde olduğunu açıkladı. Melisa diye bir kadın tarafından kendisine çocuğun verildiğini söyledi. Tabii ki getiren Melisa değildir. Takma ad olarak Gamze’yi kullanan, asıl adı da Muhabbet Toz olan kadın getirmiştir çocuğu bakıcıya. Yayına katıldığında büyük bir şaşkınlık içindeydi küçük kıza bakan Kiraz Hanım. Çocuğu getiren kişinin kendisine hemşire olduğunu söylediğini, eşinden yeni ayrıldığını, para kazanmak için çok fazla nöbet tuttuğundan dolayı çocuğu teslim etmek zorunda kaldığını anlatmıştı. Emniyet küçük kızı bakıcıdan aldı.

Üç yaşında olan büyük kızın peşine düştü bu defa ekipler. Mehmet ve Gamze birlikte çalıştırdıkları emlak ofisinde yakalandı. Daha sonra yine kendilerine ait olan giyim mağazasına götürüldüler. İşte asıl o zaman korkunç manzarayla karşılaşıldı. Arka kısımda, bodrum katta, derin dondurucu olarak kullandıkları yerde üç yaşındaki kızın cansız bedeni bulundu. Tarifsiz bir duygu seli yaşandı. Kabul edilebilir bir durum değildi bu. Küçük bir çocuktan ne istenebilirdi?

Bedeninde yoğun olarak fiziksel şiddet izlerine rastlandı. Kim bilir kaç gündür dondurucuda tutuluyordu bu masum yavru. Bakıcıdan alınan diğer çocukta da fiziksel morluklar, işkence izleri tespit edildi.

Olup bitenler karşısında telefona bağlanan babaanne ve hala feryatlara boğuldu. Ya Melisa ne yapıyordu sizce? Sadece ve sadece savunmadaydı. Kendini ve haklılığını kanıtlama kaygısı içindeydi.

Kayıtsızlığı, tepkisizliği herkesi şaşırttı. Zaten altı aydır kızlarını hiç görememesine rağmen nasıl sessiz kalabilmişti? Hiç mi yakınında polis karakolu yoktu? Kendisi seks yapmaya zorlanıyordu. Bu konudaki çaresizliği anlaşılabiliirdi elbet ama bu işi yaparken sürekli sokaklardaydı. Hiç mi yardım isteyemezdi? Böyle bir durumda kaç anne susup otururdu acaba? Söz konusu olan çocuklar olunca bu kadar geç kalmak kabul edilebilir olmuyor. Altı aydır can parçalarını göremiyordu. Başlarına ne geldiğinden haberi yoktu. Nasıl nefes alıp veriyordu? Aynı zamanda ayrıldığı eşinden ve onun ailesinden hiç tehdit almadığı halde acımasızca şikayetçi olmaya devam ediyordu. Düşünün çocukları ortada yok. Kızlarının babasıyla boşanma davası var. Melisa mahkemeye çocuğunu görmemesine sebep olan kişi Mehmet ile geliyor.

Büyük kız Lina Nazlı'nın başına gelenler öğrenilince, küçük kız Naime Ceyda devlet korumasına alındı. Daha sonra baba tarafından velayeti alındı ve çocuk babaanne ile birlikte yaşanan eve getirildi. Şimdi kız çocuğuna babaanne bakıyor.

12 Ocak 2023 tarihinde yeniden anne Melisa yayına katıldı. Çocuğunu göremediğini, kendisine getirilmediğini vurguladı. Önce programa bağlanan, daha sonraki gün de yayına katılan babaanne, “Doğrudur çocuğu onunla yalnız bırakamam Ancak annesi veya Melisa beni arayıp çocuğu görmek isterse, ben kızını alıp onların evine gidip vakit geçirmelerine yardımcı olurum.” dedi. “Bir torunumu kaybettim. Bunu da kaybetmeyi göze alamam.” diye devam etti sözlerine.

Evet Melisa şimdi ailesinin yanında ama yarın ne yapacağı belli olur mu diye korkularını belirtti. Babaanne Sevim küçük yaşta annesini kaybettiği için kardeşlerine bakmak zorunda kalmış bir kadın. 22 yaşında, bu defa da eşi vefat ettiğinde beş çocuğunun sorumluluğunu tek başına üstlenmiş.

Yıllarca Gaziantep'te sanayi bölgesinde bir firmada aşçılık yaptığını söyledi. “Ben de anneydim, beş çocuğu tek başıma büyüttüm.” dedi. Çok büyük zorluklar yaşadığından söz etti. “Ancak konu evlat olunca her şeye katlanılır.” diye devam etti.

Anlamlandıramıyordu Melisa'nın altı aylık sessizliğini. "Söz konusu kendi çocuğu olunca insan karşısındaki kişiyi parçalar yine susamaz." diyordu. Sunucu Sevim Hanım'a "Çok dayı dayı yürüdünüz." dediğinde, cevabı düşündürdü: "Ben bu hayatta her zaman gardımı almak zorundayım, binlerce erkeğin içinde çalışıyorum, kimse bana yanlış gözle bakmasın diye içim kan ağlasa da evlatlarım için gücümü kuşanmak zorundayım." şeklinde konuştu.

Şimdi soruyorum sizlere, Melisa'nın davranışları kutsal annelik kavramını tartışmaya açmıyor mu? Televizyon kanallarında gördüğüm birçok annelik örnekleri beni dehşete düşürüyor. Bir kadın nasıl olur da çocuklarından altı ay haber almadan susabilir? Her gün dışarıda olmasına rağmen hiçbir resmi kuruma başvurmaması nasıl açıklanır?

Hiçbir zaman çocuk bakımının sadece annenin sorumluluğunda olduğunu düşünenlerden olmadım. Kadınlar asla olumsuz yaşam koşullarına katlanmamalı elbet. Şiddete, ihanete, psikolojik zorbalığa kimse tahammül etmemeli. Sadece anlaşmazlıklar bile önemli bir boşanma sebebidir kuşkusuz. Çocuklar var diye olumsuzluklara rağmen evliliğe devam etmek daha sonra o evlatlara da büyük yük oluşturur çünkü. Mutsuz olduğu için ayrılan kadın, eğer çocukları varsa ve onları yanına alarak çıktıysa evden, yüz defa düşünmeli. Hayatına rasgele kişileri almamalı.

Yüksek sesle düşünüyorum. Ben olsam, dolaylı olarak da olsa benim sorumsuz davranışlarım nedeniyle bir çocuğum yaşamını kaybetse vicdan azabından kahrolurdum. Suçluluk duygusuyla diğer çocuğu bana göstermeyen, korkan o insanları da anlamaya çalışırdım.

Elbette Melisa'nın hayatta olan diğer kızını görme hakkı olmalı ama bunca olaydan sonra bu aileye kendini toparlaması için bir süre verilmemeli mi?

Çocuklarımızın hak ettikleri gibi onlara kıymet veren, saygı duyan anne ve babalarla büyüyeceği günlerin gelmesi umuduyla.

19 Ocak 2023

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

HİKAYE (STORY) PAYLAŞMAK

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Gençler arasında hikâye paylaşımının moda olduğunu, arkadaşımın kızının başına gelen olayla öğrendim. Okullarda gençler bir çete kuruyor, yalnız ve korumasız bir genci, sokakta veya sınıfta yakalıyor, tartaklıyor ve bu görüntüleri hikâyesinde paylaşıyor. (Elbette hikâye paylaşımı gibi pek çok sosyal medya alanını olumlu işlerde de kullanmak mümkün; ancak bu örnekte maalesef böyle olmuyor.)

Arkadaşımın kızını da okulundaki çete “Sıra sende! “diye tehdit etmiş. Kız ertesi gün muşta alıp gitmiş okula. Okul çıkışında, çete yolunu kesince eline taktığı muşta ile hepsini yaralamış. Tabii olay hikâye paylaşımı için kaydedilmiş. İşin içine yaralanma girince karakolluk olmuşlar. Karakolda nefsi müdafaa olduğu için aileler ve gençler barıştırılmış. Görüntüler hem olay karakola yansıdığı hem de çete üyeleri ava giderken avlandıkları için paylaşılmamış.

Maalesef bu tür zorbalık içeren hikâye örneklerinden birini, geçen hafta ülke olarak içimiz acıyarak izledik. Hikâye, Zonguldak’ın Ereğli ilçesindeki bir lisede çekilmiş. Beş genç kaynaştırma öğrencisini boş bir sınıfta yakalıyor. Kaynaştırma öğrencisini, önce sınav çekmesi için zorla yere yatırıyorlar. Genç sınav çekmek için bacaklarını birleştirdiğinde, bacaklarını açarak yere düşürüyorlar, dövüyorlar. Sonra zorla kollarını açarak onu oynatıyorlar. Bu zorbalık karşısında kendini savunmayı bilmeyen gencin “Çekme, çekme!” diyen sesi duyuluyor. Yüzündeki korku ve şaşkınlık yürekleri dağlıyor.

Zorba gençler ne gencin korkusunu ne de “Çekme, çekme!” diyen sesini duyuyorlar. Merhamet duygusundan yoksun zorbaların, gencin çaresizliğinden aldıkları keyif, bir komedi filmi izlerken duydukları keyifle aynı. Bu nedenle videoda sürekli alay ve kahkaha sesleri duyuluyor. “Onun yerinde ben olsam ne hissederim?” sorusunu sormak akıllarına gelmiyor; çünkü o anın muktedirleri onlar ve hep öyle olacağını sanıyorlar...

Genç ise gördüğü korkunç zorbalıktan ziyade bunun yayınlanmasından muzdarip; çünkü binlerce kişinin acizliğini görmesini istemiyor. Asıl sorun burada başlıyor; zulmeden utanmıyor, çekinmiyor, yaptığı gibi başarı gibi paylaşıyor. Suçsuz olan utanıyor, uğradığı hukuksuz davranışı saklamaya çalışıyor. Yani gençlerin algı dünyasında zorbalık meziyet haline gelmiş.

Birkaç gün sonra internete bir hikâye daha düştü. Bu hikâye kaynaştırma öğrencisinin “Çekme!” diye yalvardığı gence aitti. Birileri de çekim yapan genci hırpalamış ve görüntülerini çekmişti. Tıpkı onun kaynaştırma öğrencisine yaptığı gibi.

Bütün bunlar olurken MEB kaynaştırma öğrencisini tartaklayan gençlere olay okulda olduğu için on gün okuldan uzaklaştırma vermek dışında bir şey yapmadı. Oysa MEB, İçişleri Bakanlığı

ve Aile Bakanlığı acilen zorbalık içeren hikayeleri belirlemeli, zorbalık yapan gençleri empati becerisini geliştirmek için sosyal projelerde görevlendirmeli, hem zorbalık yapanlara hem de zorbalığa uğrayanlara psikolojik destek içeren bir proje başlatmalı.

Gençleri zorbalıklarını kayıt altına alıp paylaşmaya iten neden, sanal dünyada tanınmak ve izlenmek. Moda deyimiyle fenomen olmak. Bunun nedeni sanal dünyanın sonsuz özgürlük alanı olarak görülmesi; ilişkiler azaldığı için yalnızlaşan insanın, sosyal medya ile bu yalnızlığını ve ihtiyaç duyduğu beğenilme duygusunu giderme çabasıdır.

Mesela haberlerde Ankara’da bir babanın tutuklanma görüntüleri vardı. Çocuğunu istismar ettiği görüntüleri, Amerika’daki sitelere servis ederek fenomen olmuş. Amerika’daki güvenlik birimlerinin durumu Türkiye’ye bildirmesi ile baba yakalandı.

Günümüzde, şehir yaşamında azalan insan ilişkilerinin oluşturduğu boşluğu, televizyon ve internet aldı. Dizi kahramanları, ailenin sanal bireyi haline geldi. İnsanların zihinlerini meşgul ederek onları yoksulluk, yalnızlık, çevre kirliliği gibi sorunlardan uzaklaştırdı. Bir nevi antidepresan görevi üstlendi. Zamanla insan zihninde gerçek ile sanal yer değiştirmeye başladı. Nitekim zorbalık yapan gençleri ve çocuğunu istismar eden babayı izleyenler, bu duruma film izler gibi tepki vermeye başladı; merhamet yok, empati yok, mağduru koruma sorumluluğu yani vicdan yok.

İnsanları böylesine duyarsızlaştıran bugünkü sanal teknoloji, gelecek on yıl içinde hayatımızın bir parçası olması planlanan metaverse (sanal evren) yanında çok ama çok ilkel kalacak. Çünkü metaverse insanlara istediği ortamda, istediği her şeyi yaşayacağı sanal bir dünya vadediyor. Bu dünyada, insan ilişkilerinden doğan sevgi, merhamet, şefkat, vicdan gibi duyguları yaşıyormuş gibi hissedeceğiz ama yaşamayacağız... İnsanın inanası gelmiyor ama metaverse yalancı cennet vadederek insanlığın sonunu hazırlıyor.

Trajikomik şekilde bizler sanal dünyaya sığınıp duygulardan uzaklaşırken, yapay zekâ hızla geliyor. İnsanların hizmetine sunulan robotlar, insanların öfke, şefkat, aşk, özlem duygularını nasıl yaşadığını izliyor ve kaydediyor. Zaman içinde bu duyguları yaşıyormuş gibi bir algı oluşturmayacaklarını kim garanti edebilir ki? Nitekim Hollywood yapımlarında, evin beyine aşık olan robotun evin hanımını öldürme çabalarını, dünyayı ele geçirmek isteyen robotların mücadelesini izlemeye başladık. Bunlara hayal ürünü deyip geçemeyiz. Zira uzay yolculuğunu konu alan filmler, çocukluğumuzda hayaldi. Bugünün gerçeği oldu.

Bana göre yarının gerçeği, sanal dünyanın gerçek yaşamın yerini alması ve insanlığın birleşerek güvenli bir yaşam kurma mücadelesi olacaktır.

Gelecek yazımızda güven duygusu üzerine söyleşmek üzere hoşça kalın!

9 Ocak 2023

**ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM
KORUYUCU AİLE EVLAT EDİNME DERNEĞİ**

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Ülkü AYDENİZ

Sultan: Merhaba Umudun Kadınları Dergisi okuyucuları.

Bugün Korev'deyiz. Yanımızda dernek yönetim kurulu başkanı Ülkü Aydeniz var. Merhaba Ülkü hocam,

Ülkü: Merhaba Sultan Hocam, hoş geldiniz.

Sultan: Hoş bulduk. Derneğiniz ve siz bizim çok ilgimizi çekiyorsunuz. Eminim dinleyicilerimizin de çok ilgisini çekecek. Öncelikle sizi tanıyalım.

Ülkü: Çok teşekkür ederim. Öncelikle röportajı senin için buraya kadar kalkıp geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Tüm dinleyenlere de sevgilerimi iletip öyle başlayayım. İsmim Ülkü Aydeniz. Korev Koruyucu Aile Evlat Edinme Derneğinin yönetim kurulu başkanayım. Aynı zamanda iki kızımın da koruyucu ailesiyim. İlk kızım iki aylık bir bebekken bizimle yaşamaya başladı. İkinci kızım da üç yaşından itibaren bizimle yaşamaya başladı. Şu anda dokuz yaşında, ilkokul üçüncü sınıfa giden iki tane kızım var. Benim aslımda, iş dünyasının içerisinde idim ben kızlarımdan önce. Yine öyleyim elbette ama ailemizin firmasında yönetim kurulu üyesi olarak çalışıyorum üst düzeyde ama tabi kızlarımla tanıştıktan sonra hayatımın yönü bambaşka bir tarafa akmaya başladı. Ekonomi eğitimi aldım. Sonrasında Sosyal Politikalarda Yüksek lisans yaptım. Şimdi bu alanda oldukça, sosyal hizmette Başkent Üniversitesi'nde Yüksek lisansa devam ediyorum. Aynı zamanda Derneğin Yönetim Kurulu Başkanlığını da yapıyorum. Kızlarımla tanıştıktan “ya diğer çocuklar?” diye yola çıktım. Dernekle yollarımız kesişti. Çok önemli ve değerli çalışmalar yaptıklarını gördüm. Ben de katkı sunabilirim diye başlamıştım ama sonradan konu başkanlığa doğru evrildi. Şimdi ben ve arkadaşlarım dernekte koruyucu aile ve evlat edinmeyi anlatmak temel ilke olmak üzere çalışıyoruz.

Sultan: Harika yapıyorsunuz. Bu alanda dernek kurma fikri nereden kaynaklandı?

Ülkü: Derneğimizi 2005 yılında Profesör Doktor Neşe Erol hocamız kurmuş. Kendisi klinik psikolog ve tabi dezavantajlı çocuklarla özellikle devlet koruması altındaki çocuklarla çok önemli çalışmalar yapmış hocamız. Türkiye'de de o dönemde koruyucu ailelik oranları %4'ler civarında imiş. Aynı zamanda alternatif aile modelleri dediğimiz koruyucu ailelik ve evlat edinme konusunda hem bilgi eksikliği hem bakış açısı, önyargılar nedeniyle çok sayıda çocuk kurum bakımında imiş. Hocamızın yurt dışında ve Türkiye'de yaptığı çalışmalarda da kurum bakımının çocuklar üzerinde ne kadar olumsuz etkileri olduğunu, elbette biyolojik ailelerinde sorunlar yaşadıklarında onları fiziki anlamda koruduğunu, ancak tekrar tekrar örselediğini, kurum bakımından ayrılan çocukların önemli sorunlarla hayata atıldıklarını gördüğünde bir dernekle koruyucu aileliği ve evlat edinmeyi toplumu anlatmak ve politikacılarla çözüm üretmek üzere yola çıkmış. 2005'te derneği kurmuş sağ olsun. O zaman kurulduğunda daha çok akademisyen kökenli aslında dernek, sosyal hizmet, hukuk, psikoloji gibi alanlarda hocalarımız kurmuşlar ve çok önemli çalışmalar yapmışlar. Sonra ben 2014'te ilk kızımın tanışmıştım ve sonrasında önce Neşe Hocamla tanıştım. Neşe Hocam beni çok yüreklendirdi ve “neden olmasın, yapabilirsiniz siz artık devralın bu konuyu daha ilerletin, topluma

yayın koruyucu aileliği” dedi güç verdi. Çok şey öğretti, o da çok önemli elbette. Sonrasında işte ben ve ağırlıklı olarak yönetim kurulunda olan tüm arkadaşlarımız koruyucu ailelerimiz ve evlat edinen ailelerimiz bir araya geldik. Çeşitli meslek gruplarından insanlar bir aradayız. Özel sektörde olan, devlette olan arkadaşlarımız var. Elbette akademisyen hocalarımız hep bizim arkamızda duvar gibi duruyorlar. Bize bu alanda destek veriyorlar. Bilimsel danışma kurulumuzdalar. Arkadaşlarımızla beraber çalışma grupları, yönetim kurulu, denetim kurulu, aslında hiçbirimiz bir unvan derdinde olmadan ne kadar katkı sunabiliriz diye çalışıyoruz Korev’de. 2016 yılından beri, ben Derneğin başkanım ve yönetimdeki arkadaşlarımızla birlikte aslında temel yaptığımız şey, biliyorsunuz koruyucu ailelik bilinmiyor Türkiye’de. Koruyucu ailelik kavramını anlatmak en büyük hedefimiz. Herkesin bilmesi gerektiğine inanıyoruz. En az evlat edinme kadar bilinmeli, çünkü insanlar biyolojik çocuk sahibi olamadıkların da akıllarına evlat edinme geliyor ancak koruyucu ailelik gelmiyor. Bilenler de yanlış ya da eksik biliyor genellikle. Bu evlat edinme için de geçerli. Bir de tabi aynı zamanda yargılar var, korkular var. Bunların da giderilmesi gerekiyor. Bizler konunun içerisinde yaşayan insanlarız, çocuklarımızı çok seviyoruz ve sevdiğimiz için de neyi nasıl yapacağımızı, ne kadar başarabildiğimizi anlatabiliyoruz. Daha samimi geliyor insanlara. Bir nevi rol model oluyoruz aslında. Daha çok insanı cesaretlendiriyor bu. Hem doğru bilgi vermek hem cesaretlendirmek, rol model olmak, nasıl başarılı olduğunu anlatmak ve belki yaşayan kişilerin duygularını, hislerini, çocuğumuzla ne kadar mutlu olduğumuzu hayatın ta içinde olduğumuzu inişleriyle, çıkışlarıyla çünkü bazen çok da şey zannedilebiliyor bu. Böyle bir melek geliyor ve evet çocuklar hepsi melek ama aynı zamanda sorumluluk da isteyen bir iş bu. Bir çocuğun hayatınıza girmesi demek, biyolojik ya da ‘kalbiyolojik’, öyle tanımlıyoruz biz, her zaman sorumluluk, sabır, belli nitelikleri de kazanmayı gerektiriyor. İşte bunlarla ilgili olabildiğince anlatıp, yönlendirme yapmaya çalışıyoruz.

Sultan: O zaman şunu sorayım, her çocuk koruyucu aileye gidebilir mi, evlat edinilebilir mi? Her aile koruyucu aile olabilir mi, evlat edinen aile olabilir mi?

Ülkü: Evet, şimdi tabi çocukların koruyucu aile yanına yerleştirilebilmesi öncelikle devlet koruması altına alınmaları gerekiyor. Maalesef bazı biyolojik aileler çocuklar için uygun yaşam şartlarına sahip değiller ya da çocuklara şiddet, ihmal, istismar gibi bir takım olumsuzluklar yaşatabiliyorlar. İşte bu gibi durumlarda ya ihbarlarla ya devletin tespit etmesiyle ya ailenin kendi tercihiyle çocuklar devlet koruması altına alınıyorlar. Daha çok o zaman sevgi evi diye biliniyor biliyorsunuz toplumda. Çocuk evleri ya da çocuk evleri sitesi gibi kurum bakımı dediğimiz modellerde yaşamaya başlıyorlar. İşte bu çocuklar koruyucu aile yanında yaşamaya uygun çocuklar. Aslında evlat edinmeyle en çok karıştırılan şey bu oluyor. Yuvalarda diyorlar, tabii toplum yuva diye biliyor hala eski terimleri kullanıyorum, bu kadar çok çocuk varken niye evlat edinemiyoruz diyorlar örneğin. Aslında o çocukların hiçbirisi evlat edinmeye uygun değil çünkü biyolojik aileleri var ama biyolojik aileleriyle yaşayamıyorlar. Evlat edinmeye uygun çocuklarsa terk edilmiş ya da biyolojik ailenin rıza vererek artık evlat edilmesine uygundur dediği çocuklar ve tabi her ikisinde farklı başvuru şartları var. Koruyucu aileliğe başvurduğunuz o zaman yine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, evlat edinmede de aynı Bakanlık süreci yönetiyor. Farklı şartları sağlamanız gerekiyor her ikisi için de. Şartlardan da biraz bahsedelim isterseniz. Öncelikle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmanız gerekiyor. En az ilkokul düzeyinde bir eğitim seviyesi, düzenli gelire sahip olmak ve Türkiye’de ikamet etmek koruyucu ailelik için temel şartlar Yaş sınırımız var, 25 ile 65 yaş arasındaki kişiler başvurabiliyor. Bekârlar ve biyolojik çocuk sahibi olanlar da başvurabiliyorlar. Evlat edinme de ise yine bekârlar ve evliler başvurabiliyorlar. Yine biyolojik çocuk sahibi olanlar başvurabiliyorlar. Eğer bekârsa, kişinin 30 yaşın üzerinde olması bekleniyor. Evli ise her iki kişinin ya 30 yaş üzerinde olması ya da beş yıllık evlilik sürecini tamamlamış olmaları gerekiyor. Diğer şartlar hemen hemen koruyucu ailelikle aynı. İkisinde en temel farklardan birisi, evlat edildiğiniz zaman çocuğunuzu, bir

yıl kadar bir süre mahkeme süreciniz devam ediyor. Bu süreç içerisinde Aile Bakanlığı ve mahkeme uzmanları sizi takip ediyorlar. Bir senenin sonunda hazırlanan rapor olumlu ise evlat ediniyorsunuz. Çocuk yasal mirasçınız oluyor ve soyadı sizin soyadınız oluyor. Koruyucu ailelikte çocuğun adı ve soyadı değişmiyor, yasal mirasçınız olamıyor ama en önemli belki de çok karıştırılan şeylerden birisi koruyucu ailelik ve gönüllü ailelik. Koruyucu ailelikte çocuklar bizimle yaşıyorlar, her türlü sorumlulukları biz de. Evlat edinmeden de tek farkı adının ve soyadının değiştirilememesi, yasal mirasçınız olamaması. 18 yaşına geldiklerinde reşit oldukları için artık evlat da edinebiliyoruz kendileri de tercih ederlerse. Aradaki süreçte bazen çocukları statüleri değişebiliyor. Aileye döndürme ihtimali kalkabiliyor. Bu durumda yine evlat edinme önceliği bizde. Evlat edinebiliyoruz çocuklarımızı.

Sultan: Ne güzel siz de iki tane çocuğu büyütüyorsunuz koruyucu aile olarak ve birlikte yaşamanın keyfini sürüyorsunuz.

Ülkü: Evet, tabi. Bizim dışardan bakıldığında biyolojik ailelerden hiçbir farkımız yok. Biz ifade etmediğimiz sürece hiç kimse bunu anlamıyor aslında çünkü hayatın ta içerisindeyiz en başta dediğim gibi. Zaman zaman birbirimize kızıyoruz, sorunlar yaşıyoruz ama temelde sevgiyle ilgiyle gidiyor. İşte az önce dediniz ya herkes koruyucu aile olabilir mi, herkes evlat edinebilir mi. En temel nokta hep şunu söylüyoruz, çocuklara aile arıyoruz, aileye çocuk aramıyoruz. Hangi motivasyonla oradalar, ne için oradalar, bir çocuğun hayatına dokunmaya, bütün sorumluluğunu yaşamı boyunca almaya hazırlar mı, örselenmiş bir çocukla buluşacaklarının farkındalar mı, bir biyolojik aile gerçeğinin farkındalar mı ve bunu normalleştirebilecekler mi ve bütün bunları yapabilecekleri inanıyorlarsa elbette çok da iyi olur. Keşke herkes bunu yapabilecek niteliklere sahip hissetse de herkes başvursa. Devlet kurumların da çok sayıda çocuğumuz hala koruyucu aile bekliyor. Şu anda 21.000 çocuğumuz devlet korumasında. Yaklaşık 9000 çocuk koruyucu aile yanında. Sayılarımız giderek artıyor çok şükür %4'lerden, %35-40'lara çıktı koruyucu ailelik oranları ama hala çok sayıda çocuğumuz koruyucu aile bekliyor. İşte bu niteliklere sahip olduğunu düşünen herkes koruyucu aile olabilir ve olmalı da aslında. En azından olamasa bile çocuk sahibi olmak isteyen ya da belki biyolojik çocuk sahibi olduğu halde bir çocuğu daha hayatına dahil etmek isteyen kişilere bunları anlatabilir, bizim çocuklarımızın dezavantajlarını kabul edebilir, koruyucu aileliği ve evlat edinmeyi normalleştirebilir. Böyle olmalı çünkü bizi aslında farklılıklarımızla güzeliz ve ilgiyle sevgiyle büyüyen her çocuk aslında kazanılmış bir birey ve kazanılan her birey bu toplum için büyük bir değer çünkü tek sermayemiz aslında insan. Hep birlikte yaşıyoruz, hep birlikte iyi olmak zorundayız. O dokunmadığımız her çocuk bir ün karşımıza toplumda çıkıyor. Toplumdaki her türlü olumsuzluk, sorun hepimizi derinden etkiliyor hele yaşadığımız günleri değerlendirdiğimizde. Birlikte iyileşmek, birlikte iyi olmak durumundayız. Bu sebeple herkes bilmeli koruyucu aileliği evlat edinmeyi ama yapabileceğine inanan kişiler, bu sistemin içerisinde olmalı.

Sultan: Siz de dernek olarak buna çok büyük katkı sağlıyorsunuz. Ne tür faaliyetler yapıyorsunuz?

Ülkü: Öncelikle temel amacımızı biraz önce anlattığım gibi koruyucu aileliği ve evlat edinmeyi anlatıyoruz. Ne olduğunu ve ortalıktaki bilgi kirliliğini gidermeye çalışıyoruz. Bilinmesine katkı sunmaya çalışıyoruz. Farkında olunmasına, neden önemli olduğunu topluma anlatıyoruz. Dezavantajlı çocuklar olduğunu ve çocukların durumlarının ne olduğunu, ne olması gerektiğini anlatıyoruz. Çocuk koruma sisteminin ne olması gerektiğini o bütüncül yaklaşımın ne olması gerektiğini anlatıyoruz. Toplumdaki her çocuğun aslında hepimizin çocuğu olduğunu ifade etmeye çalışıyoruz. Bunun ötesinde süreç boyunca koruyucu ailelere ya da evlat edinecek ailelere rol model olmak, cesaretlendirmek, sordukları her soruda olabildiğince uzmanlarımızla beraber tüm soruları uzun uzun cevaplar vererek içerdeki bütün o soru işaretlerini gidermek bizim işimiz çünkü Bakanlık elinden gelen her şeyi yapsa da bu kadar büyük bir kadroya sahip değil ve zaman ayırmak elbette kısıtlı olabiliyor. Her soruya cevap bulamayabiliyorlar. Biz bıkmadan usanmadan her soruyu

cevaplıyoruz çünkü çok net olmalı insanlar bu sürece başlarken. Süreç boyunca aslında hem bilgilendirme hem o koruyucu aile olma öncesinde psikososyal anlamda destek verme hem de koruyucu aile olduktan sonrası belki orada başlıyor. Çocukların travmalarını nasıl iyileştireceklerini, ne tür eğitimler almaları gerektiğini, yollarının ne olması gerektiğini, nasıl baş edeceklerini, biraz güçlendirme ve mekanizmalarını çalıştırıyoruz çünkü bu da eksik maalesef ülkede. Bu anlamda da destek veriyoruz. Hukuki süreçleri olabiliyor evlat edinen ailelerin koruyucu ailelerin. Oralarda bilgilendirme, zaman zaman da stratejik davalama ya da farklı anlamda destekler veriyoruz. Ailelerimize eğitimler açıyoruz zaman zaman ihtiyaçları oldukları konularda. Örneğin en çok ihtiyaç olan konu, dönem dönem bunu hep açıyoruz, ‘nasıl söyleyeceğiz, çocuğumuza nasıl anlatacağız, toplumla nasıl baş edeceğiz’. Bunu topluma anlatarak da toplum buna hazırlayarak da aslında süreci hızlandırıyoruz, normalleştirmeye çalışıyoruz toplum açısından da yani ailelere, adaylara, çocuklara ve topluma yönelik dört farklı yapıya yönelik çalışmalar yapıyoruz biz burada. Daha çok sosyal hizmet uzmanı, psikoloji ve hukuk konusunda uzman arkadaşlarımız ve hocalarımızla beraber olabildiğince sisteme katkı sunmaya çalışıyoruz çünkü biliyorsunuz, dokunulan her çocuk bir dünya, o çocuk da bir gün bu dünyayı değiştirebilir.

Sultan: Harika düşünüyorsunuz. Tabi bu çalışmaların hepsini bir gönüllü ağıyla yaptığınızı düşünüyorum.

Ülkü: Aynen öyle. Biz genellikle kendi kaynaklarımızla, arkadaşlarımızın destekleriyle, örneğin hocalarımız eğitime geldiklerinde gönüllü geliyorlar. Olabildiğince gönüllü ağıyla bu işi yürütmeye çalışıyoruz. Ne kadar çok gönüllümüz, ne kadar çok desteklerimiz olursa elbette daha da ileri noktalara taşınacağız diye düşünüyoruz.

Sultan: Umarım öyle olacak. Bu kadar çalışıp tanıttıktan sonra herhalde çok daha ileri noktalara gelecek. Peki, Derneğimize ulaşmak isteyenler nasıl ulaşabilir? Koruyucu aile olmak isteyenler, evlat edinmek isteyenler ya da bu çalışmalarınıza destek olmak için ulaşmak isteyenler.

Ülkü: Öncelikle web sitemiz var. korev.org.tr’den ziyaret edebilirler. Hatta bilgi almak istediklerinde, orada röportajlarımız, videolarımız, bilgilendirme metinleri var. Onu okuduklarında zaten epey bilgi sahibi oluyorlar. Sonrasında soruları olduğunda telefonlarımızdan ulaşabilirler. 215 62 12 telefon numaramız. Ankara’dayız ama Türkiye’ye bilabedel hizmet veriyoruz, her zaman arayabilirler. Sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirler. Orada da zaman zaman yaptığımız faaliyetleri ya da bilgilendirme metinleri yayınlıyoruz hem orayı takip ederek hem de belki onları da paylaşarak da bize destek verebilirler çünkü ne kadar çok insan duyarsa o kadar iyi. Bu kanalların hepsinden bize ulaşabilirler. Yine web sitemizde gönüllülük formumuz var, oradan ulaşabilirler. Gönüllülük formunu doldurduklarında biz kendilerine zaten görüp gerekli bilgileri veriyoruz. İhtiyaç halinde kendileri ile irtibata geçiyoruz.

Sultan: Harika. Şimdi röportajı tamamlamak istiyorum. Son olarak söylemek istediğiniz şeyleri alalım.

Ülkü: Öncelikle çok teşekkür ederim, hassasiyetiniz için bu konuyu değerlendirdiğiniz için, bizimle burada olduğunuz için ve bir çocuğun daha hayatının değişmesine katkı sunduğunuz için bu çok kıymetli emeklerinize sağlık. Belki arada da ifade ettim sanıyorum her çocuğun bir dünya olduğunu ve her çocuğun hepimizin çocuğu olduğunu hiç unutmayalım ve her çocuğa dokunmak zorunda olduğumuzu, bunun da hak temelli olması gerektiğini, lütufluk ya da muhtaçlık üzerinden gitmememiz gerektiğini ifade etmek istiyorum. Şimdi örneğin bizim çocuklarımız için şey diyorlar, ‘korunmaya muhtaç çocuklar’ oysa çocuk korunma ihtiyacı olan bir varlıktır. 18 yaşına kadar yasal yapısı bu 18 yaş. Ona eşlik ettiğimiz bu süreçinde çocuğu bir varlık olarak görürsek, değerli hissettirirsek ona eşlik eden ebeveynler olarak, büyükler olarak görürsek kendimizi, her şey daha kolay olacak, çocuklar için de. Daha iyi bir nesil yetişecek ve belki Türkiye çok daha iyi bir yapıya kavuşacak. Herkesin bu anlamda da elinden geleni yapmasını rica ediyorum en azından

çocuklarımız için. Bu bakış açısıyla desteklenmeye ihtiyacı olan, elinden tutacağımız varlıklar bakış açısıyla çocuğa bakarsak, hak temelli yaklaşırsak her şey iyi olacak, çok daha güzel noktalara gideceğiz diye umut ediyorum.

Sultan: Çok teşekkür ediyorum. Konu çocuk, çok kıymetli, çok değerli bir iş yapıyorsunuz. Sizi tebrik ediyorum. Kim bilir ne kadar çok zamanınızı alıyor bu işleri yapmak. Bu toplum için çok değerlisiniz, çok teşekkür ediyorum. Umudun Kadınları dinleyicileri. Çok önemli bir konu üzerinden gittik bugün. Korunmaya muhtaç çocuk ve evlat edinilmiş çocuk ve tabii ki bunların çevreleri aileleri. Bundan sonraki söyleşimizde buluşmak üzere hepinizi sevgiyle kucaklıyorum. Hoşçakalın

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

BU MÜCADELE HEP SÜRSÜN

YAZAN: Aynur YURTSEVEN

Emine Semiye, 1864 yılında, Adviye Rabia Hanım ve Osmanlı'nın ünlü tarihçisi Ahmet Refik Paşa'nın üçüncü çocuğu olarak dünyaya gelir. Kendisi gibi kadın hareketinin öncülerinden olan ablası edebiyatçı Fatma Aliye Hanım'la birlikte ilk eğitimini kendi konaklarında alır. Daha sonra Fransa ve İsviçre'de psikoloji ve sosyoloji dersleri alarak eğitimini devam ettirir. Yurt dışında eğitim alan ilk Osmanlı kadınlarından biri olur.

1896 yılında Selanik'te bulunduğu sırada, 'Mütâlaa Gazetesi'nde başyazarlık yapar. Aynı zamanda 'Asır', daha sonra adı 'Yeni Asır' olan gazetesi için de yazılar yazar. Yazıları, kadınlara pozitif ilimler konusunda öğretici bilgiler içerir. Osmanlı siyasetinde yalnızca kalemiyle değil, fiili mücadelesiyle var olur. Osmanlı'daki aydınlar, Sultan Abdülhamit'in yönetimine karşı hürriyet mücadelesi vermeye başladıklarında, Emine Semiye Hanım da bu mücadeleye yasaklı dergi ve gazetelerin dağıtılması, İttihatçı üyeler arasındaki haberleşme ağının sağlanması gibi konularda destek verir.

Meşrutiyetin ilanından sonra bazı beklentilerin yerine getirilmediğini görünce, hayal kırıklığına uğrar. İktidar kadrosunun yaptığı yanlışlıkları sert bir dille eleştirir.

31 Mart İsyanı 1909 sırasında mebusundan aydınına kadar herkes köşesine sinip gelişmelere göre hareket etmeyi uygun bulurken o, yazılarında isyanı ve tertipçilerini sert bir dille eleştirmekten vazgeçmez.

Balkan Harbi sırasında, Şişli Etfal Hastanesinde gönüllü hemşirelik yapar. O sırada muhalefet ve iktidar arasındaki çatışma alevlenince, can güvenliği tehlikeye girer ve Paris'e gider.

‘Sefalet, Muallime, Gayya Kuyusu, Mükafat-ı İlahiye’ bilinen romanlarıdır. Edebiyatı, toplumu eğitip değiştirmek, dönüştürmek için araç olarak kullanır.

Emine Semiye, savaşta ölen askerlerin ailelerine ve muhtaç kadınlara yardım etmek amacıyla Şefkat-i Nisvan Derneğini Selanik’te kurar. Dernekte bulunduğu dönem kadınların eğitim almaları, iyi eş, iyi anne olmalarını toplumsal bir gereklilik olarak ele alırken, kadınların erkeklerle eşit hak ve özgürlüklere kavuşmaları için bunların yeterli olmadığını savunur. Kadınların çalışma hayatında nitelikli iş için gerekli eğitimi ve mesleki yetkinliği kazanmalarını, böylece kocaları karşısında ekonomik hürriyete sahip olmalarını ister. Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmaları gerektiğini sürekli yazar. Kadınlıkla erkek arasındaki akıl ve muhakeme bakımından fark olduğunu ileri süren yazarları yerden yere vurur. Kadınların hukuki, ekonomik bağımsızlıklarının, tepeden inme reformlarla, erkek egemen sistemin sunduklarıyla değil; birlikte mücadele etmeleriyle mümkün olduğuna inanır.

Ablasıyla birlikte o dönem kimsenin dile getirmediği fikirleri savunur. Ataerkil sistemle savaşıyor.

Yüzyıllardır geldiğimiz noktaya baktığımızda, kazanılan, uğruna can verilen haklarımızın tekrar elimizden alınmasını izliyoruz. Kadın hakkı, insan hakkıdır. İnsanca yaşamak; kadın, erkek, çocuk, engelli, herkesin eşit haklar içinde yaşamasıdır.

Bu mücadele eşitliği yakalayana kadar hep sürsün.

12 Ocak 2023

BİLİM DÜNYASINDA BU AY OCAK

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Hepinize kucak dolusu merhabalar. Yine umut veren araştırma haberlerinden, ilişkileri bitiren önemli nedenlere vurgu yapan tespitlere kadar çeşitli haberlerle sesleniyoruz sizlere.

Beyin kanseri tedavisinde yeni gelişme: Kanser hücresini öldürüyor ve kanseri önüyor.

Tıp dünyasında yeni bir mucize gerçekleşti.

Bilim insanları tarafından beyin kanserini öldüren ve önleyen yeni bir aşı geliştirildi.

Yeni aşının, her yıl ölümcül beyin kanseri teşhisi konan birçok insan için yeni bir umut kaynağı olacağı belirtiliyor.

Tedavi, kanser hücrelerini genetik olarak düzenleyerek ve onları kanser öldürücülere ve aşılarla dönüştürerek hastalığın tekrarlamasını durdurmak suretiyle çalışıyor.

Boston'daki Brigham and Women's Hastanesi'nden Dr. Khalid Shah, tedaviye yönelik daha fazla araştırma yapılması gerektiğini savunarak, "Gen mühendisliğini kullanarak, tümör hücrelerini öldüren ve hem birincil tümörleri yok etmek hem de kanseri önlemek için bağışıklık sistemini uyararak bir terapötik geliştirmek üzere kanser hücrelerini yeniden tasarlıyoruz." dedi.

Kök hücreden üretilen bantlar kalp deliklerini kalıcı olarak kapatabilir.

Günümüzde, insan kalbindeki deliklerin onarımı için geçici kitler kullanılıyor; ancak bu kitler eninde sonunda vücut tarafından parçalanıyor ve açık kalp ameliyatı sırasında değiştirilmesi gerekiyor.

İngiliz Kalp Vakfı ve Bristol Üniversitesi Kalp Enstitüsü iş birliğinde yürütülen çalışma kapsamında, "insan kök hücrelerinden imal edilen bantlarla kalp deliklerinin kalıcı olarak kapatılması" hedefleniyor.

Bristol Üniversitesi Kalp Enstitüsü'nden Profesör Massimo Caputo konuya ilişkin demecinde, "Yıllardır aileler bize gelip çocuklarının neden tekrar tekrar kalp ameliyatı olması gerektiğini soruyor. Bu deneyim, çocuk ve ebeveynler üzerinde inanılmaz bir strese neden oluyor. Kök hücre bantlarımızın, bu soruna bir yanıt olacağına inanıyoruz." dedi.

Habere göre, Prof. Caputo'nun kök hücre bandı bir kez yerleştirildiği takdirde, kalıcı olarak vücuda kaynayabiliyor.

The Sun'da yer alan habere göre, her gün yaklaşık 13 bebek kalp veya kan damarlarında yaşamı tehdit eden sorunlarla doğuyor. Öte yandan, İngiltere'de her yıl yaklaşık 200 kişi, kalp sorunlarının tedavisi için tekrar ameliyat oluyor ve söz konusu ameliyatların her biri 30 bin sterline mal oluyor (Yaklaşık 680 bin TL).

Araştırmada ortaya çıktı: İlişkiyi bitiren 6 faktör...

İtalya'daki Padua Üniversitesi'nden psikoloji araştırmacısı Peter K. Jonason'ın liderliğindeki bir ekip, romantik ilişkilerle ilgili önceki anketleri ve çalışmaları yeniden analiz etti.

Personality and Individual Differences adlı bilimsel dergide yayımlanan makalede hem uzun hem de kısa vadeli ilişkilerde "oyunbozan" ana faktörler şöyle sıralandı:

İlişkinin karmaşık olması, partnerin kaba, bağımlı veya yapışkan olması, kayıtsızlık ve motivasyon eksikliği.

Araştırma ekibi çoğu psikoloğun ilişkilerdeki en önemli noktalara odaklandığını, sorun çıkaran özelliklerin ise göz ardı edildiğini savunuyor.

Independent Türkçe'nin aktardığına göre, yeni çalışmada ilk olarak 49 olumsuz faktör belirlendi. Ekip bunları sınırlandırmak için önceki araştırmalarda yapılan anketlere verilmiş cevapları kullandı.

Bunlardan en önemlisi ABD'nin güneybatısında 285 üniversite öğrencisi ve mezunuyla yapılmış ilişki anketleriydi.

Araştırmacılar bu anketlerde söz konusu 6 olumsuz faktörün öne çıktığını saptadı.

Uzun vadede en itici bulunan faktörler kayıtsızlık ve kabalıktı. Kısa vadede ise yine kabalık ve yapışkan olmak öne çıkıyordu.

Araştırmada kadınların bu tür faktörleri daha fazla önemsendiği de saptandı. Makalede konuyla ilgili şu ifadeler yer verildi:

Kadınlar, daha fazla partner seçeneği olanlar ve tek gecelik ilişkilere daha az ilgi duyanlar, bu faktörleri daha itici buluyor.

Araştırmacılar, **"iş bozan"** etkenlerin, ilişkilerde arzulanan faktörler kadar önemli olduğunu vurguluyor. O yüzden bunların psikoloji araştırmalarına daha fazla dahil edilmesi gerektiğini savunuyor.

Gelecek sayımızda bambaşka haberlerle yeniden sizlerle buluşmak ümidiyle sevgiyle ve umutla kalın.

ARI KOVANI

KONUK: Psikolojik Danışman Zuhall KARIN

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

Şule: Arı Kovanından herkese merhaba değerli Umudun Kadınları dinleyenleri. Bugünkü konuğumuz Fethiye’den. ‘Zuhall’in İyilik Mutfağı’ adıyla da tanıyoruz kendisini. İstersen kendini tanıtmandan, istersen Zuhall’in İyilik Mutfağı’ndan başlayalım.

Zuhall: Kendimden başlayarak mutfağına doğru gidelim. Doğuştan görme engelliyim. Ankara Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma bölümü mezunuyum. 2004-2020 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı’nda rehber öğretmen olarak çalıştım. Ankara, İstanbul, Muğla gibi değişik şehir ve okullarda görev yaptım. Emekliyim. İki çocuk annesiyim. Burada kadınsal tecrübelerimizi paylaşmamız önemli; çünkü Umudun Kadınları dergisinin konuguyum. İki evlilik denemem oldu, ikisini de yürütemedim. Kedimizle ve çocuklarla birlikte küçük bir aile olarak Fethiye’de yaşıyoruz. İyilik Mutfağı, emeklilikten sonra kurduğum hayalin bir ürünü. Özellikle mutfakta yemek yerken, çay-kahve içerken kadınlarla iyileştirici sohbet etmeyi çok severim. Bu sohbetler bana da iyi geldiği için psikoterapiyle birleştirmek istedim. Zuhall’in İyilik Mutfağı da buradan çıktı. Evimde home office oluşturdum. Burası terası ve balkonu olan bir mutfak. Burada kadınlarla grup çalışmaları yapıyorum. Gün toplantılarına değil, bana gelmelerini istiyorum. Eğitim organizasyonları planlayıp yapıyorum. Yurdun neresinde olurlarsa olsunlar, hocaları çağırıyorum. Hem tatil yapmayı hem de kişisel gelişime katkı sunmayı amaçlıyorum. Thai masajı eğitimi var ve görmeyenlerin rahatlıkla yapabilecekleri bir uygulama. Giyinik olarak yapılan bir masaj türü. Tembel yogası olarak da geçiyor. Yoga öğretmenlerinin tercih ettiği, evinde para kazanmak, ev harçlığını çıkarmak isteyen kadınlar için bir olanak. Ayrıca hem online hem de yüz yüze psikoterapi yapıyorum. Randevu veriyorum. Gelen kadınları gizli tutmak koşuluyla gereksinimleri kapsamında tanıştırıyorum. Üç-dört kadın, eşiyile sıkıntıları olan ve doğum yapan bir kadının gereksinimlerini karşıladık. Bu tür desteklere aracılık etmeyi çok seviyorum. Daha da gelişeceğini umuyorum.

Şule: Dergimiz adına biz de umut ediyoruz bunu. Aldığın eğitimlerden söz edebilir misin?

Zuhal: Önce kendi kimliğimin arayışına girdim. Kendimi iyileştirmeye yarayan eğitimlerle işe başladım. Melek Koçluğu eğitimi aldım. Bu, mediatif, spiritüel bir eğitim. Meleklerle bağlantı kurduran, belki insanların çoğuna inandırıcı gelmeyen, kişisel olarak tercih ettiğim bir eğitimdi. Osho meditasyon eğitiminin birkaç kampına katıldım. Toplu meditasyonlar yaptık. Mantra çalışmalarıyla, uzak doğunun iyileştirme yöntemlerini tanıdım. Öğrendiğim bu teknikleri, terapilerde kişilere uyguluyorum. Access bars eğitimlerini aldım. Parmaklarla kafa tası üzerindeki 32 noktaya yapılan bir bası çalışması. İki yıllık, Cinsel Sağlık Enstitüsünden, Cem Keçe ve Cengiz Güleç'ten, kendimi yenilemek, bilgilerimi tazelemek ve etki alanımı genişletmek için bu eğitimi aldım. Kadın cazibesi üzerine çalışan, dişiliğini tanımakla ilgili bir çalışma vardı. Kadın bedeni üzerinde duruyorlardı. Kadının cinsel sağlığıyla ilgili eğitimleri, üç-dört farklı kişiden aldım. 'Aptalın Deneyimi' adlı göz iyileşmesi üzerine, daha çok miyop, hipermetrop insanların göz iyileşmesiyle ilgili bir kitap var. Kitabı yazarlarla birlikte çalışarak teknikleri öğrendim. Spiritüel ve bilimsel olarak insanın kendi kendini iyileştirmesi çok ilgimi çekiyor. Hayatını kaybedenlerin yanında mucizevi bir biçimde iyileşen kanser hastaları var. Bu konu üzerinde şansımı denemek istiyorum.

Şule: Rehber öğretmenlik yaptığın dönemlerde velilerle, özellikle de kadınlarla çalıştığını tahmin ediyorum. Bu konuda bize neler söyleyeceksin?

Zuhal: Datça'da çalıştım. Datça, insanların ikinci baharını yaşadığı bir yer. Öyle farklı kadınlarla, öyle farklı hikayelerde buluştuk ki birbirimize iyi geldiğimizi düşünüyorum. Yetişkinlerle çalışmayı çok seviyorum. Bana gelen, derdini paylaşan kadınlardan çok şey öğrendim ve güçlendim, gücümüzü paylaştık. Rehber öğretmenlik kısmından hep uzak durdum. Devletin dayatmalarını hiç sevmedim. Küçük çocuklara tacizi, tecavüzü, uyuşturucu bağımlılığını anlatmak, bunları onların kafalarına sokmak beni rahatsız ediyordu. Elbette bu tür sorunları olanları dinlemek gerekiyor. Hiç bilmeyenlere bunları tanıtmak, çocukların aklında bir merak uyandırmak hoşuma gitmiyordu. Daha çok kadınlar geliyordu. Babalar genelde daha ilgisizler. Katıldığım eğitimlere de daha çok kadınlar geliyor. Kadınlar hep iyileşmenin, daha iyi olmanın, daha iyi ne yapabilirimin peşindeler. Erkekler durumlarını kanıksamışlar. Babaları ancak davetlerle getirebiliyorduk. Özel eğitim ve eğitim uygulama okullarında otistik ve down sendromlu çocukların aileleriyle çalıştım. Bu kadınların kendi başlarına verdikleri çabalar, bana her zaman yol gösterici olmuştur. Şu an umutla çalışmamın temellerini o kadınlar attı.

Şule: Kadınların üzerinde çok ağır bir yükün olduğunu biliyoruz. Zuhal’ın İyilik Mutfağı’na daha çok kimler başvuruyor? Burada kadınların durumundan biraz söz edebilir misin?

Zuhal: Evet, kadınlar geliyor. Şöyle bir düşüncem var: Kadınlar el işini bıraktılar, antidepresana başladılar. Bu konuyla ilgili bir proje yapmak istiyorum. Bireysel projeler desteklenmiyor, destek bulmam lazım. Hayalim, bir atölye geliştirmek. Kadınlar hem el işlerini yapsınlar hem de psikoterapi alsınlar. Grupla psikoterapi çalışması. Kendi işlerini de geliştirsınler. Bu fikrin doğuşu, Debbie Macomber’in “Bir Yumak Mutluluk” kitabını okumamdan sonra doğdu. Bir örgü dükkanında hem örgü örüyorlardı hem de birbirlerine iyi geliyorlardı. Bu kitaplar seri halinde. İlki ‘Mucizeler Dükkânı’ adını taşıyor. Örgü, dantel gibi işlerde kadınlara alışkanlıklar kazandırarak hem iç sağaltımlarını yapmalarını hem de kendi hayallerini hatırlamalarını sağlamak için destek olmak istiyorum. Bunu nasıl hayata geçireceğimi bilmiyorum ama hayat bir şekilde oraya doğru götürüyor.

Şule: Hayalini gerçekleştirmeni diliyoruz. Görme engelli biri olarak bağımsız hareketinin olduğunu biliyorum. Bunu nasıl kazandın?

Zuhal: İlkokulu İzmir Körler Okulunda bitirdim. Ortaokul ve liseyi ailemin yanında okudum. Üniversiteye kadar bastonla hiç tanışmadım. Hep yanımda arkadaşlarım olurdu ve onlarla birlikte gidip gelirdik. Biraz görmem olduğu için bazı yerlere de tek gidebiliyordum. Üniversiteye başladığımda, elime bastonu aldım. İnsanların tepkilerinden çekindiğim için Ankara’ya geldiğimde baston kullanmayı boşladım. “Hem görüyor hem de baston kullanıyor.” diyen insanlardan çok tepki aldım. Baston kullanarak durumumu suistimal ettiğimi düşünüyorlardı. Bu bana utanç vermişti. Şu an Fethiye’de baston kullanmıyorum ama Ankara’ya geldiğim zaman kullanıyorum. Ankara’yı iyi bilmediğim için bana özgüven veriyor. İnsanlardan yardım almamı kolaylaştırıyor. Benim için çirkinleştirici bir şey değil. Utanmıyorum ve bastonu seviyorum.

Şule: İnsanın ailesi ve çevresi olduğu zaman baston kullanmaya ihtiyaç olmayabilir ama az görenlerin daha çok ihtiyacı var. Çok iyi görmedikleri için kazaya ve belaya maruz kalabiliyorlar. Bu anlamda bastona alışmak ve halkı bilinçlendirmek gerekiyor.

Zuhal: Evet Fethiye halkını bastona alıştırmak gerekiyor. Fethiye halkı gelişmeye açık. İnsanlardan beklemek yerine, çekingenliğimizi kırmamız gerekiyor.

Şule: Bilgisayar ve telefon gibi teknoloji hayatını kolaylaştırıyor mu? Rahatça kullanabiliyor musun?

Zuhal: Bağımsızlığı çok seven bir insanım. Birinden bir şey istemek en son yapacağım şey. Çok zorlanıyorum. Bu durum, insanlarla ilişkilerimi bozdu ama beni teknolojiye çok yaklaştırdı. Telefon ve bilgisayar, en başta kullandığım aletler. Navigasyon, kitap, videolar, yazma-çizme, filmler, neye ulaşabiliyorsam, teknolojiyi hayatıma geçirmeye çalıştım. Bilgisayar ve telefonla aram çok iyi.

Şule: Kitap örnekleri vermenden, okumayı çok sevdiğini anladık. Bir şeyler yazar mısın?

Zuhal: Kitap okumayı, film izlemeyi çok severim. Özellikle yeni Türk filmleri insan ilişkilerini ele aldığı için çok izlediğim bir kategori. Kitap yazmayı çok istedim ama öyle uzun zaman alan bir şey yazamıyorum. Daha çok küçük hikâyeler yazıyorum. Bir anda oturup aklımdakileri hikayeleştirmek bana çok iyi geliyor. Zuhal'in İyilik Mutfağı facebook sayfamda bunları paylaşıyorum. Birkaç yazı koydum. Orada bunları okuyan insanlar olduğu için sayfamı böyle değerlendirmek istiyorum. Instagramda tanıtımlarımı yapıyorum. Youtube'da video yapılabilir. Çok sık şu sorular soruluyor: Çocuklarına nasıl bakıyorsun? Evde neler yapıyorsun? Temizliğini kim yapıyor? Nereye, nasıl gidiyorsun? Bir görmeyenin nasıl yaşadığını, nasıl yemek yaptığını, kısaca yaşam tarzını insanlara göstermek istiyorum. Bu sorulardan bıktım. Merakları paraya dönüştürmek istiyorum. Olanı paylaşmayı seviyorum. Mükemmel olduğumuzu değil, olanları gösterdiğimde, birkaç insan anlasa bile yeter. Bunu insanların algısını kırmak olarak görüyorum. Youtube iyi bir izleyici kitlesine sahip.

Şule: Biz bunları sosyal medyaya taşımalıyız. Birçok kişi bunu yapmak istiyor. Ne kadar çok video çekersek, tanınırlık ve görünürlük o kadar artar diye düşünüyorum. Biraz da örgütlenmeden konuşalım. Üye ve yönetici olduğun dernekler var mı?

Zuhal: Üniversitenin son dönemlerinde, Ankara'da, Altınokta Körler Derneği'nin spor kulübünde bir dönem yöneticilik yaptım. İzleyici olmayı daha çok seviyorum. İnsan toplayamam. Yöneticilik yapmak bana göre değil gibi. Kıramadığım arkadaşlarımla birlikte üç yıl Altınokta Körler Derneği Fethiye Şubesinde yöneticilik yaptım. Eğitim sekreterliği görevini yürüttüm. Fethiye ortamında çok fazla sosyal olamazken, pandemi bizi çok zorladı. Bir içe kapanma olunca, çalışmalarımız da olumsuz yönde etkilendi. Daha çok kırsal kesimden üyeler var ve sosyal medyaya hâkim değiller. Belirli kitle var tabii sosyal faaliyetlerle ilgilenen. Bizim onları geliştirmemiz lazım. Kırsalda yaşayanları, evden çıkmaya, bilgisayar kullanmaya, sosyal yaşama uyum sağlamaya alıştıramadık.

Şule: Uygun bir ekiple çalışmayı seviyorsun ve motive oluyorsun. Yavaş yavaş söyleşimizin sonlarına doğru geliyoruz. Bizimle paylaşmak istediğin, dinleyicilerimize vermeyi düşündüğün bir mesajın varsa onu da alalım.

Zuhal: Bize söylenenler var, bir de içimizden gelenler var. İçimizden gelenler, sanırım bizim yaşamak zorunda kaldıklarımız. İyi de olsa, kötü de olsa, düşsek de kalksak da içimizden geleni yapmalıyız. Hata da yapsak, korkmamalıyız. Güzel şeyler de yapıyoruz sonuçta. Kendimiz için biz ayağa kalkmazsak, kimse bizim için bir şey yapmaz. İçimizdeki o yanan ateşi harlamalıyız. Çok hayali ve yeteneği olanların, bunları gerçekleştirmemelerine çok üzülüyorum. Yılmamalıyız. Durmak, bastırılmak çok kötü. Kimsenin hayatı, başkalarından sorulmamalı. Hayatımıza ve hayallerimize sahip çıkmalıyız.

Şule: Sevgili dinleyenler, iyi ki Zuhal'in yolu Ankara'ya düştü ve biz onu dergimizde ağırladık. Çok keyifli bir söyleşi oldu. Zuhal'in rehber öğretmenlik yanını, dernekteki ve özel terapi çalışmalarını birlikte dinledik. Dinlerken bende bir meditasyon etkisi yarattı. Bakalım siz dinleyenlerimizde nasıl bir etki yaratacak. Başka bir söyleşide buluşmak üzere. Teşekkür ediyorum.

Zuhal: Derginizde bana yer verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Güzel yerlerde ve iyi günlerde buluşmak dileğiyle.

SESSİZ BİR KADIN DİRENİŞİ

MOR CEPKEN

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Anadolu'da, kızlar için hazırlanan her çeyiz parçası, sözsüz bir edebiyat gibidir aslında. Yazma oyalarının şekilleri, kadının farklı ruh hallerini anlatır.

Kendi eli ile dokuduğu kilimlerin nakışları, o kadının sessiz haykırışıdır.

Mücadeleci yapısına rağmen, nahiftir Anadolu kadını. Giysileri ile başındaki oyalı yazma ile dokuduğu kilim ile döker içini.

Edep, terbiye, gelenek diyebiliriz belki ama bir taraftan da tarifsiz bir suskunluk çağı aslında.

Yörük kadınları, kızlarının çeyizine ilk önce “mor cepken” hazırlarmış. Yörük anası, kızının çeyizine o mor cepkeni işlerken, "İnşallah giymek zorunda kalmazsın!" diye dualar edermiş. Gelin kızın da yüreği titrer, mor cepkeni, zor gününde sığınağı, kendisini ifade edecek güvencesi olarak görürmüş. Kocasından, aldatılan, şiddete uğrayan, evliliğinin tüm ağırlığını yüreğinde hisseden ve evliliğini bitirme kararı alan kadın sandığını açarmış.

Ve o mor cepkeni giyip, herkesin kendisini göreceği bir yere oturup, susarmış. Sadece susarmış...

Mor cepkeni giyen kadının etrafını, yaşlı kadınlar sarı, sarmalar ve bir daha onu koca evine göndermezlermiş ve bundan sonra, kocası da yaklaşılamamış.

Kadın, kendi iradesi ile mor cepkeni giyip, kocasını boşamış olurmuş, en önemlisi de kadının boşadığı adam, bir daha evlenemezmiş. Çünkü obada kimse ona itibar etmez, dışlanmış bir şekilde yaşamış.

Toplumsal adaletin gücüne bakar mısınız? En azından bir daha, başka bir kadının kalbini yerle yeksan etmesinin önüne geçilmiş oluyor.

Bu sebeple erkekler, kadınlarına mor cepken giydirecek duruma sebebiyet vermemek için çok saygı duyarlarmış. Ne muhteşem bir kolektif bilinç hali değil mi? Belki de yaşadığımız bu günlerde, her gün bir kadın öldürülüp, şiddete uğrarken, bizim beceremediğimiz adaleti, o dönemde, toplumsal ahlak bilinciyle atalarımız ne güzel becermişler.

Mor Çatı Sığınma Evi, işte bu yüzden mor rengini seçmiş. Çünkü mor, başkaldıran, acılara “Dur!” diyen kadınların rengi...

Dilerim, tüm kadınlara, umutla ve neşe ile mor renkli elbiseler giymek nasip olsun.

O zaman sözü şöyle bitirmek istiyorum:

Artık mor cepkene ihtiyacımız yok. Bizi yaşatacak olan İstanbul Sözleşmesi'dir. O mor cepkenler de çeyiz sandığının en dibinde naftalin kokusuyla varsın öylece kalakalsınlar.

MÜZİK SATAMAYAN ADAM

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Ezgisi zor anlaşılan incecik bir keman sesi, vapurun köpürttüğü suların fısıltısı ve iştahla konuşan insanların sesleri arasından hayal gibi ulaşıyor kulaklarıma.

Kemanı çalan adam, altmışlı yaşlarında. Memur ya da işçi emeklisi, belki de esnaf. Öyle bir görünümün altında kalıyor müziği. İki üç sürüyor arşesini kemanın tellerine. Müziğin içinde olan, birçok şarkıyı hemen tanıyabilenler bile çalınan müzikten tanıdık bir ezgi yakalayamıyorlar. İki üç notalık bir ezgiyi tam yakaladım derken kaybediyorlar.

Adamın müziği kulaklara ulaşmıyor ama plastik bir kupa anında uzanıyor insanların önüne. Bazıları müziğin ayrımında bile değil. Uzatılan kaba anlamsız bakarken adamın boğazını sıkarak tuttuğu kemanı görünce anlıyorlar ki adam müzik satıyor. Hiç görmemiş gibi konuşmasına devam edenler çoğunlukta. Uzanan eli boş bırakmak istemeyen bir iki kişinin attığı paranın madeni sesi, plastiğin içinde boğuk bir tık olarak kalıyor.

Aklımdan ne çok düşünce gelip geçiyor. Adam için de müzik için de üzülüyorum. Arşeyi tellere sürüp ezkaza bir iki ezgiyi yakalayan adam; müzikten para kazanmaya çalışırken işin kolayına mı kaçıyor; yoksa ne denli zor bir işe girdiğinin ayrımında mı değil? Ona kızmalı mıyım, yoksa üzülmeli miyim? Oysa ben her sokak çalgıcısına sevgimi veririm birkaç kuruşumla ama bu adamın bu denli kolayca kaçışı neşemi söndürüyor. Müzikten başka umarı olmayışına ise üzülüyorum.

Hele keman, o zarif kıvrımları, kuğu boynu, incecik beliyle keman... Nice virtüözlerin elinde okşanan, en hüzünlü, neşeli, coşkulu sesleri çıkaran kemanın, sanki o kalabalığın kendisine bakışından utanmış gibi gözleri yerde. Yüreğinden en acı ezgiler geçiyor ama arşeyi tutan elde iş yok. “Paganini’nin, Franz Liszt’in, David Oistrakh’ın elinde olmak vardı. Böyle vapur köşelerinde,” ip takılıp gezdirilen maymunlar gibiyim,” diyor sanki.

Tabii kemanın yerine geçen benim yüreğim. Her şeyden anlam çıkaran, dert üreten ben, kalkmış kemana üzülüyorum! Dert arayan dert bulur. Ben şimdi içine yalnızca iki teklik atıldı diye plastik kupa için de hüzünlenirim.

Ah ben, ah! Çöpe atılan fotoğraf, koltuk, yatak, yorganlara; her geçtiğimde balkonunda otururken gördüğüm yaşlı kadını artık göremediğime, evine “Sahibinden satılık” diye ilan asılmasına; sevilirken terk edilen kedi ve köpeklere, erken baharda açıp soğukta çiçekleri donan ağaçlara, dallar dolusu meyveleri toplanmadan bırakılan turunc ve narlara da çok üzülürüm.

Yakılan ormanlar, kirletilen denizler, kıyıya kadar sokulan, beyazı kirlenmiş, balıkçılardan balık dilenen pelikanlar... Hepsi bana hüzün, üzüntü, mutsuzluk...

Bugün kaç kişi öldü? Kaç kadın şiddete uğradı? Batan botta ölenlerin kaç çocuğu? Evinde ölü bulunan yaşlı kadının gerçekten kimsesi yok muydu?

Yıllarca insanlara yuva olan, içinde sevinçler yaşanan, bebekler doğan, çocuk kahkahaları çınlayan evlerin bir iki gün içinde yerle bir edilen, taş yığınlarının önünden geçerken nasıl da ezilir duygularım! Ya boşaltılan evde pencere önünde bırakılan, günden güne yeşili solan çiçekli saksılara duyduğum yakınlık... Hani korkmasam, “gidip alsam, getirip yaşatsam şu garip çiçeği!” derim de başaramam, girilmesi yasak apartmana giremem.

Sokağa çıktığımda gözlemlediğim her olay yaşantıma yeni bir düşünce, hüznün ve çaresizlik veriyor.

Tabii ki ben yalnız değilim. Benim kadar çabuk ezilen bir yüreğe, hiç susmayan bir vicdana sahip birçok insan bu kırılma yaşıyor. Hepimizin işi zor.

Yine de sayımızın artmasını, vicdanımızın hiç susmamasını diliyorum.

BİR ANNENİN GÖZÜNDEN ASPERGER SENDROMUNA BAKIŞ

YAZAN: Aysu KARAOĞLU

aysukaraoglu@gmail.com

Asperger sendromunu duyanınız var mıdır? “Hayır” dediğinizi duyar gibiyim. Ben de duymamıştım, ta ki bu sendromla tanışana kadar. Benim Asperger sendromu ile ilk tanışmam oğluma 13 yaşında bu teşhis konulduğunda oldu. İlk psikiyatrist deneyimimiz ise oğlum 6 yaşındayken başladı. Ana sınıfı öğretmeni oyunlara katılmadığını ve dikkatini veremediğini söylemişti. Tabii ben de hemen doktora götürdüm ve bizim ilk teşhisimiz “Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu” oldu. Sonrasında ise bu süreci birçok psikiyatri doktorları ve ilaçlar takip etti ve bu yanlış teşhis bizim 7 yılımıza mal oldu. Boşa geçen 7 yılın sonunda oğlumu artık 13 yaşındayken götürdüğüm psikiyatrist, bize “Asperger Sendromu” teşhisi koydu. Şaşırmıştım, anlayamadım ne olduğunu; çünkü hayatımda ilk kez böyle bir hastalık duymuştum, tabii daha sonra yoğun bir şekilde araştırmaya başladım. Adını 1944 yılında bu sendromu ilk kez tanımlayan Avusturyalı çocuk doktoru Hans Asperger’den alan ve “Asperger Sendromu” olarak bilinen bir sosyal iletişim bozukluğu olduğunu öğrendim.

Çocuklukta eğer anne çok dikkatliyse, 2 yaşında fark edilebilirmiş. Ben oğlumun çocukluk döneminde hiçbir farklılık hissetmedim. Böceklerle karşı yoğun bir ilgisi vardı. Böcekleri seviyor

diye düşünüyordum. Teşhis aldıktan sonra araştırmalara devam ettikçe göremediğimi düşündüğüm farklılıkları görmeye başladım.

Asperger sendromunun ortak özellikleri:

- Sosyal iletişim ve sosyal etkileşimde kalıcı zorluklar veya farklılıklar. Arkadaşlık ilişkilerinde beceriksizlik. Sosyal kaygı.
- Erken çocukluk döneminden itibaren günlük yaşamı olumsuz etkileyecek ölçüde kısıtlı ve tekrarlayan davranış, faaliyet veya ilgi kalıpları.
- Odaklanılmış ya da sınırlı ilgi alanları. Bir konu üzerinde aşırı odaklanma. Bir ya da iki ilgi alanına sahip olma.
- Hiperaktiflik, dürtüsel aşırı hareketlilik, yerinde duramama.
- Göz teması kuramama.
- Düz, tiz sesli, sessiz, yüksek sesli veya robotik konuşma.
- Jestler, beden dili ve yüz ifadesi gibi sözsüz iletişimi kullanmama veya anlamama.
- Duyguları iyi anlamama veya diğerlerinden daha az yüz ifadesine sahip olma.
- Dikkatini verememe. Uzun süre odaklanamama, çabuk sıkılma, kurallara uymakta zorluk yaşama.
- Yoğun takıntılar.
- El yazısıyla ilgili zorluk da dâhil olmak üzere beceriksiz, koordinasyonsuz hareketler.
- Tercih edilen bilgileri ve gerçekleri kolayca ezberleme.
- Kaygı, stres ve endişe duyma, sürekli tedirgin olma hali.
- Duyguları yönetmede zorluk, bazen sözlü veya davranışsal patlamalara, kendine zarar veren davranışlar veya öfke nöbetleri.
- Bazı uyaranlara (ışık, ses gibi) karşı aşırı duyarlılık ve tepki verme.

Bu belirtiler çocuğunuzda varsa Asperger'den şüphe edebilirsiniz.

Kendinizi çevrenizde bu belirtilere sahip çocuk var mı diye düşünürken bulduğunuzu görür gibiyim. Asperger teşhisini ileri yaşlarda alan insanlar da var. Kendinde hep bir farklılık görüp de nedenini bilemeyen ve her yerde bir cevap aramak nasıl bir duygu tahmin bile edemeyiz. Bu sendroma sahip olan insanların beyni farklı çalışıyor, hayatı farklı görüyor, farklı hissediyor, farklı yaşıyor. Bizim onların gözüyle dünyayı görmemiz mümkün değil ama anlamamız mümkün.

Asperger’li çocukların birçoğunun mizah anlayışları çok gelişmiştir. Takıntılı ilgi alanları sayesinde bir matematik ya da sözel deha bile olabilirler.

Asperger sendromunu otizmden ayıran en belirgin özelliği, zamanında dil gelişimlerinin olması, zamanında konuşması ve zekâ problemlerinin olmamasıdır. Bu çocuklar normal ya da üstün zekâyâ sahip olurlar. 2013 yılında, Asperger Sendromu Amerikan Psikiyatri Birliğinin Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı 5’e (DSM-5) göre, Otizm Spektrum Bozukluğu şemsiye tanısının içerisine dâhil edilmiştir.

Bu çocukların hayatları kolay değildir. En büyük problemler, aile ve çocuk için okul döneminde başlar. Sonrası çocuk ve aile için çekilmez bir döneme girer. Aileler kendilerini çocuklarını anlatırken bulurlar. Birçok eğitimci ne yazık ki bu sendromu bilmez. Bu bir hastalık değildir. Farklılıktır. Her Asperger’li birey farklı özellikler gösterebilir. Önemli olan ilgi alanlarını keşfedip çocuğu doğru yönlendirmek, desteklemek, ona hoşgörölü davranabilmektir. Bu kişiler ilerleyen çağlarda depresyon, bipolar bozukluk, obsesif kompulsif bozukluğu, öfke kontrol bozukluğu gibi psikolojik rahatsızlıklara eğilimlidirler. Çocukken ayrı, yetişkinen ayrı psikolojik problemler yaşayabilirler.

Birçok Asperger sendromuna sahip bilim insanı, sanatçı, yazar ve aktör vardır. Bunlara örnek olarak; müzisyen Wolfgang Amadeus Mozart, teorik fizikçi Albert Einstein, depresyon bilimci Charles Francis Richter, yazar Isaac Asimov, Pokémon serisinin yaratıcısı Satoshi Tajiri, teknoloji girişimcisi Elon Musk, komedyen ve oyuncu Dan Aykroyd, oyuncu Paddy Considine ve şarkıcı Susan Boyle’ı, verebiliriz. Bu insanların hayatları kolay olmadı, yalnızlığa itildiler ve o zamanın şartlarıyla anlaşılamadılar ama çok güzel eserlere, icatlara, keşiflere imza attılar. Bugün hâlâ onların bulduğu icatlar ve eserleri dinliyor ve kullanıyoruz.

Toplumdan farkındalık bekliyoruz. Bu çocuklar yalnız, onların kendilerini anlayacak ve farklılıklarıyla kabul edecek topluma ve sınırsız arkadaşlara ihtiyacı var. Bu yazıda anlattığım, Asperger sendromunun sadece bir yüzü.

Unutmayın; duyarlı, vicdanlı ve insancıl toplumlar mutlu insanları da beraberinde getirir.

ANLAMLI BİR ETKİNLİK

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Sabahki şiddetli yağmur yüzünden kursa gidemeyince içimde bir boşluk hissetmiş, birtakım uğraşlarla bu boşluğu doldurmaya çalışmışım. Öğleden sonra ise yağmurun kesildiği bir anı kollayarak dışarı çıkıp sağlık ocağında iğnemi olduktan ve az miktarda bir alışveriş yaptıktan sonra eve geri dönmüştüm.

Bu geçen zaman içinde sabah uyandığımdan beri beni kıvrandıran baş ağrısı ve mide bulantısını yok saymış, işlerime devam etmişim. Ancak eve döndükten sonra bu yakınmalarım artınca her şeyi bir yana bırakıp bir battaniye alarak uzandım; dahası, bir saat kadar da uyumuşum.

Uyandığımda ezan okunuyordu. Hocanın sesi öyle güçlü geliyordu ki bir an için balkon kapısını açık bırakmış olduğumu düşündüm. Uyku sersemliğiyle elimi yana uzatınca yarım bir çerçeveye dokundum. Gelgelelim çerçeve olması gereken yerde değil, yatmakta olduğum kanepenin üzerinde duruyordu ama yarısı yoktu ve penceredeki yeri de doğal olarak boştu. Ezan sesinin neden bu kadar yüksek geldiği de böylece anlaşılıyordu. Oysa gerçeğe dönebilmem için bir kez daha uyanmam gerekiyordu. Tamamen uyandığımda sokaktan gelen bir köpek havlamasından başka bir ses duyulmuyordu.

Ayağa kalkıp biraz yemek yedikten sonra yine uzandım ama bu kez yatarak da olsa bir şeyler yapmalıydım, örneğin birkaç gün önce başlamış olduğum kitabı okuyabilirdim. Bir süre bunları düşünürken telefonum çalmaya başladı. Arayan çok yakınlarda oturan bir arkadaşımı ve beni bir buçuk saat sonra başlayacak olan tiyatroya davet ediyordu; hem de on dakika içinde hazır olmamı istiyordu. Önce nazlandım, baş ağrımı falan bahane ettim. Ne var ki arkadaşım benim söylediklerimi pek geçerli bulmuyor ve bu daveti elinden geldiğince çekici hale getiriyordu. Sonunda ben de pes ettim ve arkadaşımdan bir beş dakika daha istedim. Anlaşma sağlanınca telefonu kapadık. İlk iş olarak bir ağrı kesici yuttum ve hazırlandım. On dakika içinde buluşma yerindeydim.

Baş ağrıları, mide bulantıları, saçma sapan görülen düşler ve sonunda tiyatroydaydık işte. Bu tiyatronun özel bir yanı vardı. Bazı engelli sorunlarının göz önüne serildiği daha doğrusu gözlere sokulduğu bir oyunu, çeşitli engelli grubundan kişilerin oynamış olmalarıydı.

İzleyiciler arasında, huzurevinden gelenler de vardı. Dahası, bu oyunu yazan, huzurevinde yaşamakta olan yazar bir arkadaşımın öğrencisiydi. Ben de bunu orada karşılaştığım arkadaşımın öğrenmişim. Onunla karşılaşmak da bana sürpriz olmuştu. Çünkü geleceğinden habersizdim. Gerçi kendi gideceğimden de haberim yoktu ya! Her neyse, iyi ki de gitmişim, iyi ki bu oyunu izlemişim. Oyunun yazarı görme engellilere karşı yanlış yaklaşımları iyi yakalamıştı. Bunları düşünürken görme engelli biri olarak bana ya da diğer arkadaşlara karşı yapılan yanlış tutumlar, yanlış yönlendirmeler geldi aklıma. Örneğin, kaldırımlarda yürürken arkamızdan, ‘düz git, düz git,’ diyenleri, sol yerine ‘sağa git, ’ sağ yerine de ‘sola git,’ diye bağırانları; sonra da bu yanlış yönlendirmeler sonunda çarpmaları, düşmeleri düşünüyorum ürpertiyle. Sessizce gelip kolumuza girenleri, bastonumuzun ucundan tutup karşıdan karşıya geçirmek isteyenleri saymıyorum bile. Kaldırımlara, dahası sarı çizgilerin üzerine sıralanmış motosikletlerin, çeşitli eşyaların sözünü bile etmiyorum. Vereceğim örnekler saymakla bitmez ya; en iyisi yine tiyatroya dönmek.

Orada başka karşılaştığım arkadaşlar da vardı. Bunlar, sıcak, içten karşılaşmalardı. Bütün bu güzellikler yaşanınca ne baş ağrısı ne de hastalık kalmıştı.

Bu tür anlamlı etkinliklerin çoğalması dileklerimle.

DENEYİMLEDİKLERİM

İRMİK HELVASINI NASIL YAPIYORUM?

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili okurlar, irmik helvasını nasıl yapıyorum? Tavaya bir yemek kaşığı tereyağı, yarım çay bardağı sıvı yağı aldıktan sonra güzelce ısıtıyorum; sonra da bir su bardağı irmiği ilave ediyorum. Orta ocakta, kısık ateşte 10 dakikada kahverengi oluyor ve böylece kavrulduğunu varsayıyoruz. İki su bardağı irmikten yapıyorsak,15 dakika kavurmak yeterli olacaktır. Dakika tutmadan önce helvayı kavururken kokuları ve helvanın kıvamını takip ediyordum; ancak kavrulduğundan tam emin olamıyordum. Böyle olunca da gören birine sorma gereği duyuyordum. Dakika tutarak bu sorunu da çözüme kavuşturmuş oldum. Şerbeti için iki su bardağı su, bir su bardağı toz şeker gerekiyor.

Hafta sonu kahvaltılarımızda ya da çay saatlerimizde pofidik pişileri görmek hoşumuza gider. Pişilerimi nasıl hazırlıyorum? Malzemeler: dört buçuk su bardağı un, bir paket instant kuru maya, iki tatlı kaşığı silme tuz, iki tatlı kaşığı şeker, bir su bardağı ılık süt, bir buçuk su bardağı ılık su. Hamurumu yoğurduktan sonra mayalanması için 1 saat dinlendiriyorum. Daha sonra hamurdan yumurta büyüklüğünde bir parça kopartıp elimde yuvarlak şekil veriyorum. Düz bir zemin üzerine un serpiyorum. Elimle bastırarak yuvarlak şekil verdikten sonra incelterek açıyorum. Parmağımın ucunu una veya yağa batırıp pişinin ortasına delik açıyorum. Bu şekilde pişinin şeklinin daha güzel olmasını ve pişirirken de içinin daha iyi pişmesini sağlamış oluyorum. Kızartma tenceresine bolca yağ alıyor ve yağı iyice kızdırıyorum. Yağ kızdıktan sonra iki tane pişiyi yavaşça tencereye salıyorum. Orta ocakta kısık ateşte pişilerin altı 2,5 dakikada kızarıyor. Pişileri çevirirken spatula kullanıyorum. Bu şekilde çevirince pişilerin şekli de bozulmamış oluyor.

Mercimek, pirinç, kuru fasulye gibi bakliyatlarımızı kavanozlara doldururken içine biraz tuz atıp karıştırırım. Bu şekilde böceklenmesini önlemiş oluruz. Aynı çözüm için kurumuş defne yaprakları da kullanabiliriz.

Ocakta kahveyi nasıl hazırlıyorum?

Eğer iki kişi için hazırlayacaksam; iki tatlı kaşığı kahve, iki fincan su, şekeri de ilave ettikten sonra bunları güzelce karıştırıp cezveyi ocağa yerleştiriyorum. Ocağı açtıktan sonra artık kahveyi karıştırmayı bırakarak kaynama sesini takip ediyorum. Kahve pişmeye başlayınca kaynama sesleri yükseliyor. Kahve kaynadıkça köpükler kabarıyor. Kabarma sırasında kaynama sesi yeniden azalınca pişme işleminin tamamlandığını anlıyorum ve tam bu esnada ocağı kapatıyorum. Fincanın birini doldurduktan sonra cezveyi tekrar ocağa alıyorum. Köpük oluşması için biraz daha kaynatıyorum ve ikinci fincanı da dolduruyorum. Eğer elektrikli kahve makinesinde pişiriyorsam, kahve piştikten sonra kahvenin köpüğünü fincanlara eşit olarak dağıtıyorum, daha sonra fincanları dolduruyorum.

Not: Yeniden köpük oluşturmak istediğimizde her iki cezvede de kalan kahveyi kaynatarak bunu sağlayabiliriz.

Başka paylaşımlarda görüşmek üzere, kolay gelsin.

SANATIN KADIN SESLERİ OCAK

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Kitaptan tiyatroya birbirinden farklı sanata dair kadın çalışmalarını sizlerle paylaşmanın mutluluğu içindeyiz.

Önce başlıklar:

İstanbul Arşivlerinde bulunan 40 Kadının yer aldığı kitap yayınlandı.

Kadınların hazırladığı yün örgüler, ağaçlara giydirildi.

Kadın cinayetlerini anlatan “Ten Rengi” perde açtı.

Kitap Önerisi: Kadının Sesi Yok.

İstanbul Arşivlerinde bulunan 40 Kadının yer aldığı kitap yayınlandı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin katkılarıyla hem kadın merkezli arşivcilik hem de İstanbul kadın tarihinin aydınlatılması konusunda önemli bir adım daha atıldı.

Vakıf ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları koordinatörlüğünde, kütüphane kolektifinin denetiminde hazırlanan, Aslı Davaz, Tülin Tankut, İncila Bertuğ gibi alanında uzman yazarların kaleme aldığı geniş kapsamlı kitapta, vakfa bağışlanmış 16 kadının arşivi ile İstanbul’un diğer kadın merkezli arşivlerinde muhafaza edilen, çoğu alanının öncüsü olan 40 kadının hayatı fotoğraflar eşliğinde bir araya getirildi.

Yayın yönetmenliğini Ahmet Bozkurt’un, editörlüğünü Ayşegül Sönmezay’ın yaptığı kitap, Pertevniyal Valide Sultan’dan başlayarak Fatma Aliye, Halide Edip, Sabiha Sertel, Necile Tevfik, İsmet Kür, Behice Boran, Adalet Ağaoğlu, Şirin Tekeli’den Şefika Şehvar Beşiroğlu’na kadar 40 kadının özel arşivi üzerinden yaşam öykülerini okurların ve araştırmacıların hizmetine sunuyor. Bu çalışma Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı’nın yanı sıra Atatürk Kitaplığı, Boğaziçi Üniversitesi Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi, Tek-Esin Vakfı, Salt Araştırma, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı (TÜSTAV) gibi kurumlarda yer alan arşivlere de dikkat çekiyor.

Kadınların hazırladığı yün örgüler, ağaçlara giydirildi.

İslahiye'de kafe işletmecisi Gülseren Karahan Temel ve 15 ev kadını başlattıkları “Bizim de sanat sokağımız olsun” projesiyle evlerinde atıl durumdaki yün iplikleri ördü.

Kadınlar, ördükleri yünleri daha sonra Çamlıca Mahallesi İsmetpaşa caddesinde bulunan ağaçların gövdesinde birleştirdi.

Ağaçların gövdelerine giydirilen çeşitli motifteki örgüler, çevre sakinleri ile birlikte caddeyi kullanan yayaların dikkatini çekti.

Bazı gençler ağaçların önünde fotoğraf çektirerek, sosyal medyada paylaştı.

Gülseren Karahan Temel, amaçlarının sanatı sokağa yaymak ve yeşile özendirmek olduğunu belirterek, "İplerimizle ördüğümüz çeşitli motiflerdeki örgüleri ağaçlara giydirdik. Bu uygulama ile bu bölgeye sanat sokağı havası vermeye çalışıyoruz." dedi.

Kadın cinayetlerini anlatan “Ten Rengi” perde açtı.

Türkan’ın, Nuriye’nin, İrem’in ve hayattan koparılan sayısız kadının hikâyesini sahneye taşıyan Ten Rengi, Alt kat Sahne’de izleyicilerle buluştu. Türkiye’de durmak bilmeyen kadın cinayetlerini anlatan Ten Rengi, öldürülen bir psikoloğun anlatımıyla başlıyor. Katledilen kadınların gerçek hikâyelerinin anlatıldığı oyunda kadına yönelik toplumun bakış açısı sarsıcı bir biçimde ele alınıyor. Oyun, izleyici ile hesaplaşma içine girerken toplumun kendisiyle de yüzleşiyor.

“Yüzlerimizi birbirimize çevirmeden, gözlerimizi birbirimizin gözlerine gerçek anlamda dikmeden, kadına açılan bu savaşı kaybetmeye mahkûm olacağız.” mesajının verildiği oyunda hem erkeği yaratan toplum hem de cinayetleri işleyen erkek konu ediliyor.

Ten Rengini Nevzat Süs yazdı ve yönetiyor. Müge Saut tek kişilik performansı ile izleyici karşısına çıkıyor.

Kitap Önerisi: Kadının Sesi Yok

Bizzat okuduğum, etkilendiğim bir kitabı paylaşmak istiyorum sizlerle. Bence her kadın hakları savunucusu mutlaka okumalı.

Etaf Rum tarafından yazılan “Kadının Sesi Yok” adlı roman Arzu Altınanıt çevirisiyle İthaki Yayınları tarafından yayımlandı.

“Bu hikâyeyi daha önce hiç duymadınız. Benim geldiğim yerde bu hikâyeleri kendimize saklarız. Başkalarına anlatmak duyulmuş şey değildir, tehlikelidir, büyük bir utançtır.” diyor Etaf Rum ilk romanı Kadının Sesi Yok’ta.

Kitap aynı zamanda otobiyografik izler de barındırıyor. Edebiyatın zayıflar ile ezilenler için özgürleştirici gücüne ve gelenekler arasında sıkışıp kalmış günümüz kadınlarının iç çatışmalarına ve özlemlerine incelikle bakıyor. Kitabı yazma sürecini şöyle anlatıyor yazarımız:

“Bu hikâyeyi yazarken yaşadığım tereddüt ve korku dolu anların pek çoğunda Maya Angelou, Malala Yusufzay ve Audre Lorde gibi cesur kadınlardan ilham almaya çalıştım. Lorde’nin söylediği, “Sessizliğin seni korumayacak.” sözünü özümseyene kadar yazmaya devam ettim. ‘Kadının Sesi Yok’u bu kadınlardan aldığım cesaretle yazdım. Kadınların toplum içinde yapabileceklerinin sınırları olduğu öğretilerek büyüdüm ben. Her ne zaman ki önceden planlanmış evlilik ve annelik yolunun dışına çıkma arzumu dile getirdim, tekrar tekrar bir kadının bir erkek olmadığı hatırlatıldı bana.”

Filistin ‘de kadın olmanın zorluklarının ülkenin koşullarından değil; ataerkil zihniyetten kaynaklandığını yaşayarak öğrenmek, daha büyük bir hayal kırıklığı yaşıyor genç bir kadın olarak Amerika’ya yerleşen hemcinsimize. Kısacası hepimizi düşündürecek, duygulandıracak, birçok sorgulama yaptıracak bir kitap.

Daha fazla tanıtmadan, biraz da sizlere merak etme fırsatı verelim değil mi?

Gelecek sayımızda görüşmek dileğiyle, umutla kalın.

17 Ocak 2023

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

ŞÜKÜR

YAZAN: Şebnem KARAKUŞ

sebnemkarakus4@gmail.com

Ramazan davulcusunun geceyi şenlendiren ritimleriyle uyandı. Her güne şükrederek başlama alışkanlığı edinmeye karar verdiği için yatakta doğrulmak yerine dizlerini karnına çekip iyice büzüştü. Bu saatte kalkıp şişmiş gözlerle hortlak gibi dolaşmaktansa, şu şükretme işine bir yerden başlamak daha makûl görünüyordu. Gecenin serinliği Temmuz'a kafa tutar gibiydi. Ürperdiği halde kalkıp pencereyi kapatmak gelmiyordu içinden.

"Evet, hadi bakalım, başlayalım şükür listemize. Aman be, şükür listesi de ne? Böyle top on listesi gibi düşünürsem bunun bir anlamı mı kalır? Neyse ne canım, ilk şükredeceğim şey, yeni güne uyanma mutluluğu olsun. Yeni gün demişken, hani şu sabahın köründe yatıp akşama kadar fosur fosur uyuyanlar var ya, ha işte en çok onlara kıl oluyorum. Aman bana ne yahu kimin ne zaman, nasıl uyuduğundan. Nerde kalmıştık? Yeni güne uyanma mutluluğu..."

-Ooof ulan anasını becerdiğimin dünyası, dinine yandığımın feleği. Kimine kavun yedirdin, bize de saman çöpü...

"Al işte bak, ayyaşın biri, kadınları aşağılayan, kendi anasını, bacısını, eşini bile yok sayarak sinirlerimi zıplatıp dikkatimi dağıtıp şükür listemin ikinci maddesini unutturdu diye de şükredeyim mi, şimdi? Ne listesi, ne maddesi be, oldu olacak bir de kâtip tutup kararname yazdırsaydım bari. Peki tamam, madde madde hatırlamaya çalışmak yok, dolayısıyla liste falan oluşturma saçmalıklarına da son! Ne diyordu kitapta, sizi manen güçlendiren şeylerle ilgili şükrederek başlayın güne. Nefes alabildiğim için şükrediyorum. Bana her yönde destek bir aileye sahip olduğum için şükrediyorum. Bak yine aklıma geldi şimdi, ev sahibinin geçenki afra tafrası neydi öyle be! Kadının merakı boyundan büyük maşallah! Yok efendim aslında kimsenin hayatını gözetlemek huyu değilmiş de, birkaç kez tesadüfen evime bir delikanlının girdiğini görmüş. Kendisi çok açık görüşlüymüş de dilin kemiği yokmuş, işte ne yaparsın? El alemin nerde ne konuşacağı belli olmazmış. Mış mış da mış mış... Hayır, o gördüğü gencin kuzenim olduğunu söylesem inanır mı ki bu cadaloz çirkef? İnadına söylemeyeceğim işte, merakından çatlasın dursun bırak! Zaten onu söylesem, kadın beni uyarmak için başka bir açığı arayacak. Her bulduğu malzemeye de cevap yetiştiremem ki canım! Neyse, bu yıl kiraya 50 lira zam yapmadı diye şükredeyim. Bir de bak, o parayla internet bağlattırdım eve en azından, fena mı? İnternetim için de şükretsem mi ki? Yok yok, o olmaz. Manevi şeylere öncelik verecektik hani? Peki o zaman, sağlıklı bir ruha sahip olduğum için şükrediyorum. Ruh deyince nedense hep bizim şu ilkokuldaki rehberlik hocası geliyor gözümün önüne. Neydi onun adı? Aydan mı, Ayla mı? İkisi de değil. Hatırlayamadım bak. Ne anlayışlı kadındı o sahiden. Sadece konuşma

biçimini, ses tonunu anımsamak bile huzur veriyor bilmem kaç yıl sonra bile. Bir gün gidip kadına karanlık korkumu anlatmıştım çocuk aklımla. Sırf onunla bir şeyler paylaşabilmek için uydurmuş muydum bunu? Yok daha neler, kalbim kıcımda atıyordu resmen karanlıkta kalınca. Odanın ışığını kapatıp öylece otur, demişti bana. Korkuyu ancak üstüne giderek alt edebilmişim. Onunla konuştuktan sonra değil karanlıkta yalnız kalmak, böyle bir şeyi yaptığımı aklımdan bile geçirmedi. Sağım, solum, önüm, arkam korkuymuş çocukken. Pencereye oturup, “Allah’ım ben 101 yaşına kadar yaşamak istiyorum” diye ağladığımı görmüş annem ben çocukken, hâlâ gülesim geliyor düşününce. Annem miydi beni öyle gören, babam mı? Hoş babam böyle şeyleri hatırlayıp anlatacak türden bir adam değildir ya, neyse. Aman şurada iki şükür edeyim dedim dağıldı yine kafam."

Kumruların melodik çığlıklarını duydu önce. Güvercinler, kargalar, serçeler şafağın içinde süzülüp şarkılarını mırıldandılar doğaya. Hava hepten serinlemişti, ürperip yatakta biraz daha büzüldü. Şükür listesinin maddeleri birer birer bulanıklaşıp silindi. Gece, neyi var neyi yoksa toplayıp giderken, uyku davetkâr bir sevgili gibi sardı bedenini. Kendini tam bir teslimiyetle bırakmadan önce, yine sarhoşun aynı, ağıza alınmayacak küfür cümleleri çarptı kulağına.

7 Eylül 2014

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

KANATLANIP KUŞ OLSAM

YAZAN: Jale TUNÇ

jaletunc@yahoo.com

Kanatlanıp kuş olsam;
Konsam dallarına,
Ben anlatsam, sen dinlesen.
Ilık bir rüzgâr esse,
Sesim sesine değse yapraklarının,
Yağmur yağsa üstümüze
Birlikte ıslansak...
Gökkuşağının sarısına inat
Mavi olsak, aşk olsak.

Küçük tomurcuk olsam,
Tutunsam dallarına,
Ben açılısam, sen derlesen.
Yeniden bahar gelse,
Rengim renklerine doysa çiçeklerinin,
Çiğler örtse üstümüzü,
Birlikte uyansak...
Güllerin kızılına inat
Kırmızı olsak, aşk olsak.

Bir avuç tohum olsam;
Savrulsam toprağına,
Ben umut olsam, sen yarınlar.
Sevgiler büyütsek yüreklerde
Boy boy, başak başak toplasam sevdalarını
Dünya dönse yeniden
Sen ben değil, biz olsak
Savaş çığlıklarına, ölümlere inat
Barış olsak, aşk olsak...

UMUT ŞARKILARI

BİR BAKMIŞSIN BEN YOKMUŞUM

<https://www.youtube.com/watch?v=rSm8owxcizQ>

Söz & Müzik: Yalın

Eski fotoğraflar, mutlu gülen iki yüz.

Merdivende sarılmışız hiç bırakmayacak gibi.

Adım adım eksildik nedenini ben anlamadım.

Sormaya korkar oldum yıllandık diye mi yıprandık.

Yaşlandık diye mi paslandık?

Güvenme bu kadar aşkıma öyle sağlam da değilsin.

Titrerim kendi üstüme benden değerli değilsin, değilsin.

Bir bakmışsın ben yokmuşum, üzölmeye doymuşum.

İsyanımı yola koyup hayatından kaybolmuşum.